Digital Content plus

เพิ่มประสบการณ์การอ่าน

THE KNOWLEDGE

เดอะ โนวเลจ ปีที่ 4 ฉบับพิเศษ

ISSN 2539-5882

การจัดการความรู้ ในโครงการพระราชดำริ

นิตยสารพัฒนาความรู้และความคิดสร้างสรรค์
เพื่อเพิ่มศักยภาพทุนมนุษย์ผ่านกระบวนการเรียนรู้สาธารณะ

www.okmd.or.th/knowledge/okmd-magazine

e - Book | SUBSCRIBE click

BY okmd

CONTENTS

03
WORD POWER
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

10
THE KNOWLEDGE
การจัดการความรู้แบบยั่งยืนในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

18
ONE OF A KIND
A-Z โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

20
NEXT
นวัตกรรมจากโครงการพระราชดำริเพื่อประโยชน์ของชุมชน

24
DIGITONOMY
เปิดข้อมูลตัวเลขธุรกิจวิสาหกิจชุมชน

28
DECODE
6 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริกับแนวทางพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน

32
NEXTPERT
การจัดการความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต

36
ความรู้กินได้
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

38
INSIDE OKMD
OKMD กับภารกิจการบริหารจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาคนทุกช่วงวัย

46
5IVE
5 แหล่งเรียนรู้ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

50
TALK TO ZINE
เคล็ดลับงานสร้างสรรค์ที่โลกตะลึง

51
WHAT'S GOING ON
- โครงการประกวดนวัตกรรมการจัดการขยะให้เป็นศูนย์
- International Conference on Sufficiency Economy and Sustainable Applications
- International Conference on Advances in Sufficiency Economy

okmd
Office of Knowledge Management and Development

ที่ปรึกษา
ดร.อธิปัตย์ บำรุง
ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้

บรรณาธิการบริหาร
ดร.อภิชาติ ประเสริฐ
รองผู้อำนวยการสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้

ฝ่ายศิลปกรรมและภาพถ่าย
บริษัท โคคูน แอนด์ โค จำกัด
32 ซอยโชคชัย 4 ซอย 84 ถนนโชคชัย 4 แขวงลาดพร้าว
เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร 10230
โทรศัพท์ 0 2116 9959 และ 087 718 7324

จัดทำโดย
สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
69 อาคารวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล
ชั้น 18-19 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสามเสนใน
เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400
โทรศัพท์ 0 2105 6500 โทรสาร 0 2105 6556
อีเมล theknowledge@okmd.or.th
เว็บไซต์ www.okmd.or.th

CC BY NC SA
อนุญาตให้ใช้ได้ตามสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์ แสดงที่มา-ไม่ใช้เพื่อการค้า-อนุญาตแบบเดียวกัน 3.0 ประเทศไทย

จัดทำขึ้นภายใต้โครงการเผยแพร่กิจกรรมองค์ความรู้โดยสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการนำองค์ความรู้มาผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์ เพื่อประโยชน์ด้านการเรียนรู้ ต่อยอดธุรกิจ เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจของประเทศ

สแกน QR Code
เพื่อรับชม
GIF

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

นับตั้งแต่ที่ทรงเถลิงถวัลยสิริราชสมบัติเป็นต้นมา พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาราช บรมนาถบพิตร หรือในหลวงรัชกาลที่ 9 แห่งราชวงศ์จักรี ได้เสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมเยียนประชาชนตามพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ โดยทรงศึกษาและเก็บข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการพระราชทานแนวทางในการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อบรรเทาปัญหาและสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนแก่ประชาชนในทุกภูมิภาค

จนในปัจจุบันมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รวมถึง 4,741 โครงการ/กิจกรรม ทั้งโครงการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ โครงการเพื่อการพัฒนาสังคมและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน โครงการเพื่อการพึ่งพาตนเองของเกษตรกร โครงการเกี่ยวกับพลังงาน โครงการเกี่ยวกับปัญหาดินและน้ำ เป็นต้น โดยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อพัฒนาชนบทโครงการแรก เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2495 เป็นโครงการสร้างถนนเข้าไปยังบ้านห้วยมงคล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ราษฎรสามารถสัญจรไปมาและนำผลผลิตออกมาจำหน่ายยังชุมชนภายนอกได้สะดวกขึ้น

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทุกโครงการจะผนวกเรื่องของการพัฒนาสังคมและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนเข้าไว้ด้วยเป็นสำคัญ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจ (People Participation) เพื่อให้สามารถเข้าใจปัญหาในทิศทางเดียวกัน สามารถร่วมกันกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาในบริบทของตนเอง และพร้อมที่จะรับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลง โดยเรียกกระบวนการนี้ว่า “ระเบิดจากข้างใน” โดยเริ่มจากการทำประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เพื่อให้เข้าใจไปถึงวัตถุประสงค์ กระบวนการและผลที่จะได้รับจากการดำเนินโครงการต่างๆ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในลักษณะรวมศูนย์ โดยให้หน่วยงานต่างๆ ประสานการทำงานร่วมกันเพื่อให้บริการแก่ประชาชนในแบบศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Services) ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีอยู่มากมายหลายสาขา หลายประเภท มีชื่อเรียกแตกต่างกันไป ดังนี้

โครงการตามพระราชประสงค์

โครงการซึ่งทรงศึกษา ทดลอง ปฏิบัติเป็นส่วนพระองค์ โดยทรงศึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญและทรงใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ในการดำเนินการทดลองจนกว่าจะเกิดผลเป็นประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง

โครงการหลวง

โครงการที่ทรงเจาะจงดำเนินการพัฒนาและบำรุงรักษาต้นน้ำลำธารในบริเวณป่าเขาในภาคเหนือ ซึ่งที่พื้นที่เหล่านี้เป็นเขตพื้นที่อยู่อาศัยของชาวไทยภูเขาจึงทำให้ทรงมีโอกาสได้พัฒนาชาวเขาชาวดอยให้อยู่ดีกินดี เลิกการปลูกฝิ่น การตัดไม้ทำลายป่า การทำไร่เลื่อนลอย และการค้าไม้เถื่อน ของเถื่อน ทรงส่งเสริมปลูกพืชหมุนเวียนที่มีมูลค่าสูง

โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์

โครงการที่พระองค์ได้พระราชทานข้อเสนอแนะและแนวพระราชดำริให้เอกชนไปดำเนินการ โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยมูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เป็นต้น

โครงการตามพระราชดำริ

โครงการที่ทรงวางแผนพัฒนาและทรงเสนอแนะให้รัฐบาลร่วมดำเนินการตามแนวพระราชดำริ ปัจจุบันเป็นโครงการที่มีกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย โดยมีลักษณะที่เป็นโครงการพัฒนาด้านต่างๆ เช่น โครงการเพื่อการศึกษาค้นคว้าทดลอง และเพื่องานวิจัย

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย

ความรู้และการจัดการความรู้ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ความรู้ที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรฯ รัชกาลที่ 9 พระราชทานให้แก่ประชาชนชาวไทยนั้น มีจำนวนมาก กระจายอยู่ตามหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในรูปของความรู้ที่ปรากฏชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ที่เป็นสื่อความรู้ต่างๆ และความรู้ที่ไม่ปรากฏชัดแจ้ง (Implicit Knowledge) ที่เป็นความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของบุคคลที่ได้ศึกษาและน้อมนำเอาความรู้ของพระองค์ท่านไปปฏิบัติและพัฒนาต่อยอดจนเกิดประโยชน์ ดังนั้น การจัดการความรู้ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้มีเอกภาพและประสิทธิภาพจึงมีความจำเป็น เพื่อให้คนไทยได้เข้าถึงองค์ความรู้ เกิดความเข้าใจ เห็นคุณค่า และสามารถนำเอาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เนื่องจากแนวคิด และความรู้ของพระองค์ท่าน ช่วยสร้างเสริมภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง และแนวคิดการสร้างความแข็งแกร่งให้ชุมชนด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) หรือ OKMD เล็งเห็นความสำคัญของการนำแนวคิด ทฤษฎี และความรู้ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมาบริหารจัดการ จึงนำกระบวนการบริหารจัดการความรู้เพื่อการพัฒนา (Knowledge Management for Development) มาปรับใช้ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1

การชี้ชัดและคัดสรรความรู้ (Knowledge Identifying and Collecting)
คือ การได้มาซึ่งความรู้อันเป็นที่ต้องการ

2

การประมวลและการจัดเก็บความรู้ (Knowledge Validating and Storing)
คือ การจัดเก็บและจัดการความรู้ได้ครบถ้วน และเป็นหมวดหมู่

3

การแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing)
คือ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้และถ่ายทอดได้ถูกคน ถูกเวลา และถูกกาลเทศะ

4

การใช้ประโยชน์จากความรู้ (Knowledge Utilization)
คือ การนำความรู้ไปปรับใช้เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหา กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และการบูรณาการความรู้

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศ์ พ.ศ. 2495 – 2563

ภาคเหนือ
1,861
โครงการ/กิจกรรม

ภาคกลาง
808
โครงการ/กิจกรรม

รวม
4,877
โครงการ / กิจกรรม

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1,224
โครงการ/กิจกรรม

30
โครงการ/กิจกรรม
กระจายอยู่ทั่วทุกภาค

ภาคใต้
954
โครงการ/กิจกรรม

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 8 ประเภท

1
แหล่งน้ำ
3,386
โครงการ/กิจกรรม

2
สวัสดิการสังคม/การศึกษา
399
โครงการ/กิจกรรม

3
การส่งเสริมอาชีพ
347
โครงการ/กิจกรรม

4
การบูรณาการ/อื่นๆ
261
โครงการ/กิจกรรม

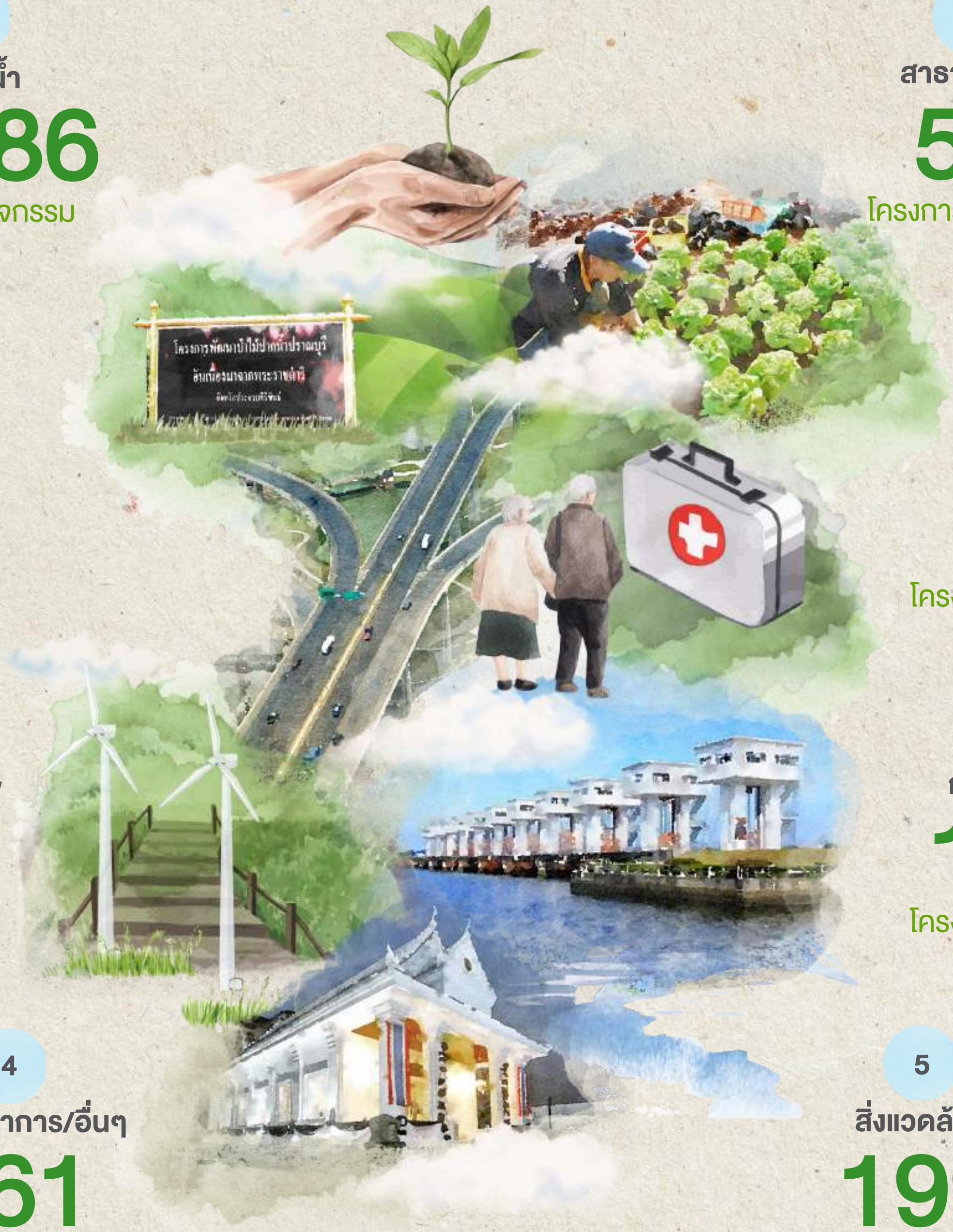

5
สิ่งแวดล้อม
199
โครงการ/กิจกรรม

6
การเกษตร
142
โครงการ/กิจกรรม

7
คมนาคม/สื่อสาร
84
โครงการ/กิจกรรม

8
สาธารณสุข
59
โครงการ/กิจกรรม

อ้างอิง: สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

หมายเหตุ:

1. รวบรวมข้อมูลเฉพาะโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรฯ รัชกาลที่ 9 และพระบรมวงศ์ รวม 6 พระองค์ ได้แก่
   - พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
   - พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
   - สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
   - สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
   - สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
   - สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารีฯ
2. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริบางโครงการมีกิจกรรมเดียว ดำเนินการแล้วเสร็จภายในปีเดียว บางโครงการมีหลายกิจกรรมและดำเนินการต่อเนื่องในปีต่อไปดังนั้นหน่วยนับของโครงการจึงเป็น โครงการ/กิจกรรม

4 ปัจจัยสู่ความสำเร็จ ในการบริหารจัดการความรู้เพื่อการพัฒนา

กระบวนการบริหารจัดการความรู้เพื่อการพัฒนานั้น ต้องอาศัยการพัฒนาในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ซึ่งตรงกับแนวคิดของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรฯ รัชกาลที่ 9 เรื่องการสร้างความแข็งแกร่งด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในลำดับแรกๆ ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ โครงสร้างพื้นฐานด้านการศึกษา การเพิ่มศักยภาพของบุคคล รวมถึงการให้อิสรภาพในการคิดและทำ เป็นต้น โดยในกระบวนการนี้ต้องใส่ใจและใช้ทักษะเพื่อช่วยให้การดำเนินการประสบความสำเร็จซึ่งประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่

- ความรับผิดชอบ (Accountability)
- ความสามารถในการพัฒนาความรู้ (Knowledge Utilization)
- การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ (Operational Efficiency)
- สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินงาน (Enabling Environment)

ความรับผิดชอบ (Accountability)

ต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน ชุมชน เป็นสำคัญ และจะต้องให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับรู้กระบวนการดำเนินงาน และผลที่คาดว่าจะได้รับ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันและเกิดแรงสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

ความสามารถในการพัฒนาความรู้และการนำความรู้และทักษะความชำนาญไปปรับใช้และต่อยอดให้เกิดนวัตกรรมและความยั่งยืน (Knowledge Utilization)

สามารถนำความรู้และทักษะไปปรับใช้และพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชนได้อย่างสอดคล้องตามแนวทางที่วางไว้ในกระบวนการบริหารจัดการความรู้เพื่อการพัฒนา

การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ (Operational Efficiency)

บริหารจัดการทรัพยากรและกระบวนการต่างๆ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยให้เกิดความผิดพลาดให้น้อยที่สุด ซึ่งเกี่ยวข้องกับหลายปัจจัย เช่น ยุทธศาสตร์ การออกแบบกระบวนการและกิจกรรม การบริหารคน การจัดทำสื่อ เป็นต้น โดยมีเป้าหมายคือการจัดเก็บรวบรวมความรู้ให้เป็นปัจจุบัน เกิดการนำไปใช้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมถึงการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (Enabling Environment)

เกิดความร่วมมือร่วมใจระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในภาคการเมืองและภาคประชาสังคม รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนา ซึ่งอย่างน้อยจะต้องมีความพร้อมขั้นต่ำเพื่อให้กระบวนการพัฒนาสามารถดำเนินต่อไปได้ เช่น โครงสร้างพื้นฐานด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน โครงสร้างพื้นฐานด้านการศึกษารวมถึงโครงสร้างพื้นฐานของเศรษฐกิจในพื้นที่

ในส่วนของการประเมินผลสำเร็จจะดูจากกระบวนการดำเนินงานที่ให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม และการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการปฏิบัติ (Community of Practice) ที่นำไปสู่เป้าหมายสำคัญ คือการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเรียนรู้ การเผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสร้างสรรค์นวัตกรรมหรือต้นแบบความรู้แบบใหม่ๆ เพื่อนำไปยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน และการพัฒนาชุมชน การพัฒนาศักยภาพของประชาชน การพัฒนาระบบการเรียนรู้และการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้ในการบริหารจัดการและการให้บริการ

SCAN QR CODE
เพื่อรับชม Clip

การจัดการความรู้แบบยั่งยืน ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ในอดีตประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศแห่งเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร โครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริจึงเกิดขึ้นเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ และส่งเสริมการทำกินของประชาชน รวมถึงมีการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาชีวิตในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นความเป็นอยู่ การต่อยอดทักษะทางความคิด การยกระดับรายได้ รวมถึงส่งเสริมความสามารถในการพึ่งพาตนเองของประชาชน ชุมชน และประเทศชาติ

ปัจจุบันมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศ์ รวม 4,877 โครงการ/กิจกรรม เฉพาะโครงการในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ก็มีมากถึง 4,741 โครงการ กระจายอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ ทั่วทุกภูมิภาค ครอบคลุมการพัฒนาในหลากหลายมิติ ดำเนินงานภายใต้แนวคิดและทฤษฎีที่ทำได้อย่างรวดเร็ว ประหยัด และสามารถแก้ไขปัญหาและก่อเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมแบบแท้จริง รวมถึงมีการจัดการความรู้ซึ่งง่ายต่อการศึกษาเรียนรู้ เพื่อนำไปต่อยอดพัฒนาอาชีพของตนเองและชุมชนต่อไป

รวมถึงมีการจัดการความรู้ที่ง่ายต่อการศึกษาเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 7 เรื่อง ประกอบด้วย เกษตรทฤษฎีใหม่ การจัดการดิน การจัดการน้ำ การจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการเกษตร การส่งเสริมอาชีพ การส่งเสริมศึกษา

1. เรียนรู้เรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่

โครงการสาธิตทฤษฎีใหม่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ปักธงชัย) จังหวัดนครราชสีมา

แต่เดิมชาวบ้านในบริเวณนี้ปลูกข้าวโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ทำให้ผลผลิตไม่แน่นอน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 จึงพระราชทานที่ดินจำนวนหนึ่งที่ราษฎรได้น้อมเกล้าฯ ถวายโดยจัดแบ่งพื้นที่เป็นสองส่วน ส่วนแรกทำแปลงสาธิตเกษตรทฤษฎีใหม่ อีกส่วนทำการปลูกข้าวตามแบบเดิมที่อาศัยน้ำฝนธรรมชาติ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของชาวบ้าน เกษตรกร และผู้ที่สนใจได้เข้ามาศึกษาองค์ความรู้ด้านการเกษตรทฤษฎีใหม่ รวมถึงได้เข้าใจถึงแนวทางการพึ่งตนเองและชีวิตพอเพียง

ลักษณะโครงการ / กิจกรรม

1 ทฤษฎีการผลิต

การวางแผนการผลิตให้เพียงพอต่อการบริโภค เมื่อมีเหลือจึงนำไปจำหน่าย ซึ่งทำได้ด้วยการบริหารจัดการที่ดินและน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยแบ่งที่ดินออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. พื้นที่ขุดสระน้ำสำหรับกักเก็บน้ำฝนไว้ทำนาปีและปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย 30%
2. พื้นที่ปลูกข้าวสำหรับบริโภคภายในครัวเรือน 30%
3. พื้นที่ปลูกพืชสวนหรือพืชไร่ เน้นปลูกพืชที่ต้องการบริโภคเป็นหลัก 30%
4. พื้นที่ปลูกที่อยู่อาศัย โรงเก็บของ โรงเลี้ยงสัตว์ 10%

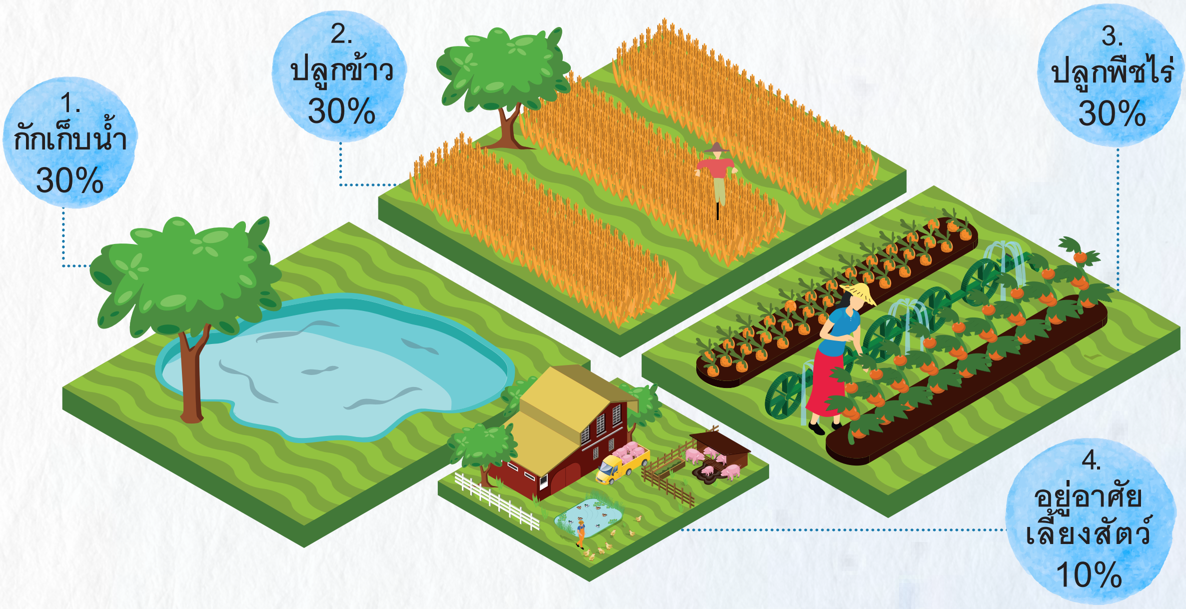

2 ทฤษฎีการรวมกลุ่ม

เกษตรกรรวมพลังกันในรูปแบบกลุ่มหรือสหกรณ์ เพื่อวางแผนร่วมกันในการผลิต การตลาด การศึกษา การเป็นอยู่ สวัสดิการ สังคมและศาสนา

3 ทฤษฎีการดำเนินธุรกิจ

การจัดหาทุนหรือแหล่งเงินมาช่วยในการลงทุนและพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น การจัดหาทุนเพื่อสร้างโรงสี ร้านค้าสหกรณ์ สถานีบริการน้ำมัน เป็นต้น

2. เรียนรู้ด้านการจัดการดิน

โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสระบุรี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงเล็งเห็นว่าพื้นที่ในตำบลเขาดินพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี มีฝนตกน้อย ดินเป็นดินเหนียวปนทรายขี้เป็ด ทั้งยังไม่มีระบบชลประทาน ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรต่ำ ชาวบ้านยากจน แต่มีวัดที่เหมาะแก่การเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงชาวบ้านและหน่วยงานราชการให้เกื้อกูลกัน ตามหลัก "บวร" บ้าน + วัด + โรงเรียน และเป็นพื้นที่สาธิตการบริหารการจัดการที่ดินและน้ำ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และสร้างผลผลิตให้แก่โครงการหลวง

ลักษณะโครงการ / กิจกรรม

1 แปลงเกษตรทฤษฎีใหม่

ดำเนินการแบ่งพื้นที่ 15.5 ไร่ เป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. พื้นที่ปลูกข้าวและพืชไร่สำหรับบริโภคภายในครัวเรือน 35.5%
2. พื้นที่ปลูกไม้ยืนต้น ไม้ผลพืชไร่ และปลูกพืชสมุนไพรแซม 24.5%
3. พื้นที่ปลูกที่อยู่อาศัย โรงเก็บของ โรงเลี้ยงสัตว์ ปลูกผักสวนครัว 24%
4. พื้นที่ขุดสระน้ำสำหรับกักเก็บน้ำฝนไว้ใช้เพาะปลูกในฤดูแล้ง เลี้ยงปลากินพืชแบบปล่อยตามธรรมชาติ เช่น ปลานิล ปลาตะเพียน ปลายี่สก ปลาจีน เพื่อเป็นรายได้เสริม 16%

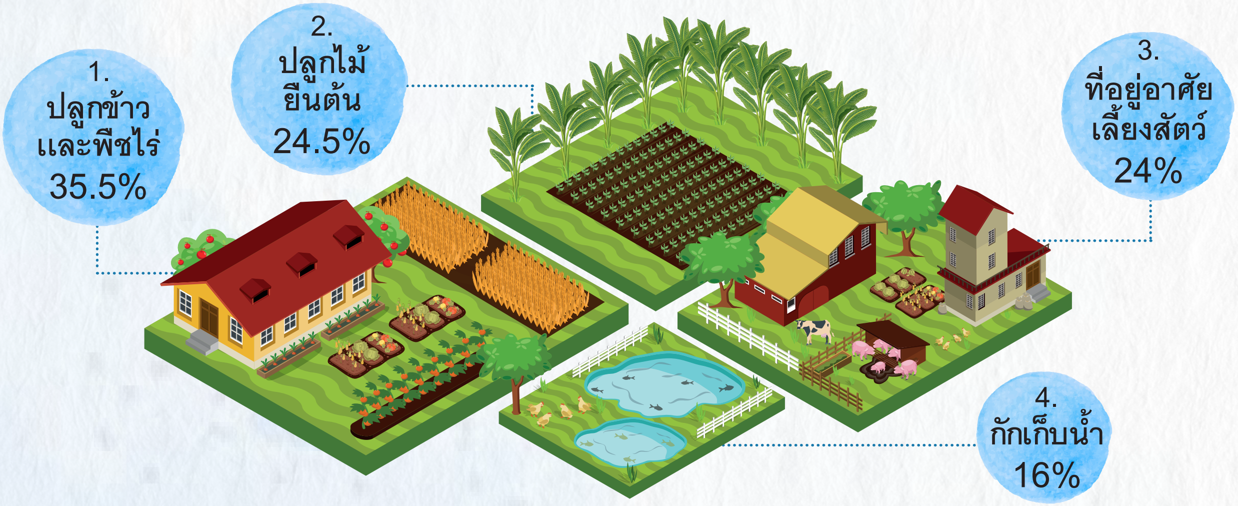

2 แปลงเกษตรแบบผสมผสาน

เป็นการเพาะปลูกที่ไม่มีกฎตายตัว มีการปลูกไม้ผลยกร่อง พืชไร่ผสมผสานพรรณไม้หอม และพืชผักสลับกันบนพื้นที่ มีการขุดสระน้ำไว้กักเก็บน้ำ เลี้ยงปลาและปลูกหญ้าแฝกโดยรอบเพื่อป้องกันการทลายของหน้าดิน

3 กิจกรรมบริหารงานทั่วไป

- รวมพลังชาวบ้านแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรทฤษฎีใหม่ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ
- ดำเนินธุรกิจร่วมกัน เช่น โรงสีข้าว สหกรณ์การเกษตร สถานีบริการน้ำมัน

3. เรียนรู้การจัดการน้ำ

โครงการพัฒนาพื้นที่แก้มลิงหนองเลิงเปือย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดกาฬสินธุ์

หนองเลิงเปือยเป็นหนองน้ำตามธรรมชาติ ครอบคลุมพื้นที่เกษตรกรรมของชาวบ้าน 53 หมู่บ้าน จาก 4 ตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในฤดูฝนมักประสบปัญหาน้ำท่วมพื้นที่โดยรอบ ส่วนในหน้าแล้งปริมาณน้ำไม่พอใช้ดื่มกินและทำการเกษตร อีกทั้งยังมีปัญหาแหล่งน้ำตื้นเขินจากดินตะกอนที่มาทับถม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงนำหลักการ "แก้มลิง" มาใช้แก้ปัญหาของชาวบ้าน โดยทรงมีพระราชดำริให้สร้างอ่างลึกไว้เป็นแก้มลิงรับน้ำในยามน้ำหลาก เพื่อชะลอปริมาณและความแรงของกระแสน้ำที่จะเข้าท่วมทำลายบ้านเรือนและพืชผลของราษฎร ส่วนน้ำปริมาณมากที่เก็บกักอยู่ในพื้นที่แก้มลิงก็ยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในหน้าแล้ง นอกจากนี้ยังทรงสนับสนุนให้ชาวบ้านบริหารจัดการน้ำด้วยตนเองด้วยการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำขึ้นมาดูแลรับเรื่อง เก็บข้อมูลความต้องการใช้น้ำ และอนุญาตให้เปิดวาล์วน้ำเข้าสู่พื้นที่การเกษตร

ลักษณะโครงการ / กิจกรรม

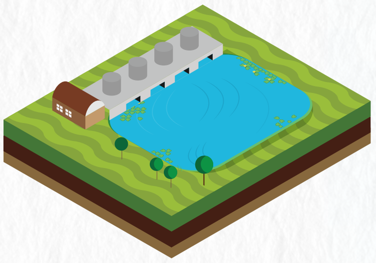

1 การสร้างและซ่อมแซม

การซ่อมแซมฝายสันมน สร้างอาคารบังคับน้ำและขุดลอกหนองน้ำ เพื่อเพิ่มปริมาณการกักเก็บน้ำให้มากกว่า 6 ล้านลูกบาศก์เมตร ส่วนดินที่ได้จากการขุดลอกหนองเลิงเปือยก็นำไปใช้ถมที่ดินของชาวบ้านโดยรอบให้สูงขึ้นเพื่อป้องกันน้ำท่วม

2 การพัฒนา

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทรัพยากรมนุษย์ สังคม เศรษฐกิจชุมชน ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ มีการรวมกลุ่มชาวบ้าน เพื่อบริหารจัดการและส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนในพื้นที่ให้ "อยู่รอด" ได้

3 การถ่ายทอดความรู้

การถ่ายทอดความรู้และติดตามการพัฒนาอย่างต่อเนื่องใน 3 ด้าน คือทรัพยากรมนุษย์โครงสร้างพื้นฐาน และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ประชาชนสามารถ "อยู่รอดได้อย่างยั่งยืน"

4. เรียนรู้การจัดการสิ่งแวดล้อม

โครงการเขื่อนขุนด่านปราการชล อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครนายก

แต่เดิมนั้นลุ่มแม่น้ำนครนายกประสบปัญหาอุทกภัยเป็นประจำทุกปี น้ำจากภูเขาไหลเข้าท่วมพื้นที่แล้วไหลลงสู่ทะเลโดยไม่ได้กักเก็บไว้ใช้ประโยชน์ ทำให้มีปัญหาขาดแคลนน้ำสำหรับทำการเกษตรในหน้าแล้ง นอกจากนี้พื้นที่กว่า 100,000 ไร่ มีสภาพดินเปรี้ยว ไม่สามารถเพาะปลูกได้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 จึงพระราชทานพระราชดำริให้ก่อสร้างเขื่อนขุนด่านปราการชล ที่บ้านท่าด่าน ตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำนครนายกตอนบน เพื่อทำหน้าที่ "ลดน้ำยามท่วม ทดน้ำยามแล้ง แปลงดินยามเปรี้ยว" ตามแนวทางแห่งศาสตร์พระราชา

ลักษณะโครงการ / กิจกรรม

1 งานก่อสร้างเขื่อนหัวงานและอาคารประกอบเขื่อนขุนด่านปราการชล เป็นเขื่อนคอนกรีตบดอัด (RCC DAM) ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีความสูง 93 เมตร ยาว 2,594 เมตร ระดับสันเขื่อน +112 เมตร เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง สามารถเก็บกักน้ำได้ 224 ล้านลูกบาศก์เมตร

2 งานก่อสร้างระบบส่งน้ำและระบบระบายน้ำสำหรับพื้นที่รับประโยชน์ แบ่งเป็น

- การก่อสร้างคลองส่งน้ำฝั่งซ้าย ความยาว 41.44 กิโลเมตร และคลองระบายน้ำ ความยาว 22.41 กิโลเมตร รวมทั้งอาคารบังคับน้ำในคลองส่งน้ำและคลองระบายน้ำ จำนวน 260 แห่ง
- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครนายก ครอบคลุมพื้นที่ 165,000 ไร่ ใน 78 หมู่บ้าน 6,787 ครัวเรือน

3 งานก่อสร้างขยายระบบส่งน้ำฝั่งขวาเขื่อนขุนด่านปราการชล เป็นท่อส่งน้ำความยาว 5.340 กิโลเมตร เพื่อเพิ่มศักยภาพพื้นที่รับน้ำเขื่อนขุนด่านปราการชล

4 งานพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาส่งเสริมอาชีพในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร การแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยว การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งทำให้เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายมีการรวมกลุ่มและมีรายได้ดีขึ้น

5. เรียนรู้การจัดการเกษตร

ศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดศรีสะเกษ

อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ มีปัญหาเรื่องดินเป็นดาน ประกอบอาชีพทำนาไม่ได้ผล สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง จึงทรงมีพระราชเสาวนีย์ให้ส่วนราชการต่างๆ จัดตั้งศูนย์พัฒนาการเกษตรแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) เพื่อช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่ โดยการให้ความรู้ สนับสนุนและแก้ไขปัญหาเรื่องดิน มีแหล่งน้ำสำหรับกินและใช้อย่างเพียงพอ พร้อมการส่งเสริมอาชีพ และการอนุรักษ์ป่า ให้คนอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน

ลักษณะโครงการ / กิจกรรม

1 กิจกรรมพืช

การจัดกิจกรรมแปลงสาธิตการปลูกหม่อนและไม้ผลชนิดต่างๆ แปลงสาธิตการปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิที่มีผลผลิตต่อไร่สูง แปลงสาธิตการปลูกพืชไร่แซมในแปลงไม้ผลเพื่อเป็นรายได้เสริม รวมถึงแปลงสาธิตการปลูกพืชไร่หลังทำนาเพื่อการบำรุงรักษาดิน

2 กิจกรรมพัฒนาที่ดิน

การสาธิตและฝึกอบรมด้านการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ปุ๋ยพืชสด และการปลูกหญ้าแฝก

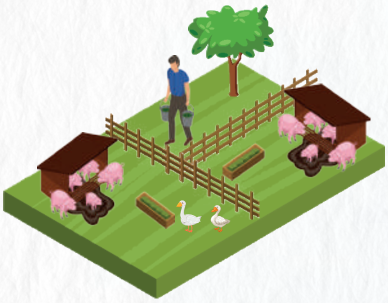

3 กิจกรรมปศุสัตว์

การสาธิตการเลี้ยงสุกรและเป็ดเทศ และการสนับสนุนพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ให้แก่ชาวบ้านและโรงเรียนรอบศูนย์ฯ

4 กิจกรรมประมง

การสาธิตและสนับสนุนความรู้ด้านการเพาะพันธุ์ปลา และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ รวมถึงการปล่อยพันธุ์ปลาในแหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อเพิ่มปริมาณสัตว์น้ำ

5 กิจกรรมป่าไม้

การสาธิตและสนับสนุนความรู้ด้านการเพาะกล้าไม้ การปลูกป่า และปลูกไม้เศรษฐกิจ เช่น หวายและไผ่ตง รวมถึงบริการด้านการศึกษาดูงานกิจกรรมป่าไม้

6. เรียนรู้ด้านการส่งเสริมอาชีพ

อุทยานการอาชีพชัยพัฒนา จังหวัดนครปฐม

จุดเริ่มต้นเกิดจาก สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีแนวพระราชดำริที่จะสร้างพื้นที่ส่งเสริมความรู้และแหล่งฝึกอาชีพ ในพื้นที่ตำบลบ่อพลับ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เพื่อให้เด็ก เยาวชนและประชาชน สามารถนำไปประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวอย่างสุจริตและพอเพียง พร้อมทั้งขยายผลไปสู่ท้องถิ่นและชุมชนเพื่อเพิ่มศักยภาพและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและชุมชนอย่างยั่งยืน

ลักษณะโครงการ / กิจกรรม

1 ด้านบริการวิชาการ

- **อาคารฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น** สำหรับจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ บุคคลทั่วไปและบุคคลที่ขาดโอกาสทางการศึกษาในระบบ
- **ห้องสมุดประชาชนสมัยใหม่** เน้นข้อมูลด้านการประกอบอาชีพ
- **ห้องปฏิบัติการ** ทางภาษา และคอมพิวเตอร์
- **กังหันน้ำชัยพัฒนา** เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการบำบัดน้ำเสีย และนำน้ำที่บำบัดแล้วกลับมาใช้ประโยชน์ในอุทยาน

2 ด้านบริการสังคมและกิจกรรมเชิงธุรกิจ

- **ห้องสัมมนาและจัดเลี้ยงที่ทันสมัย** รวมถึงพื้นที่กลางแจ้งสำหรับให้บริการจัดเลี้ยง
- **ร้านจำหน่ายสินค้า** ประกอบด้วยมินิมาร์เก็ตขายสินค้าสุขภาพในท้องถิ่น ร้านจำหน่ายสินค้าจากโครงการในพระราชดำริ สินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สินค้าจากผลิตผลของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพ และตลาดนัดสุขภาพดีที่เปิดพื้นที่ให้ชาวบ้านนำผักผลไม้ปลอดสารพิษมาจำหน่าย
- **สวนสาธารณะ** สวนสมุนไพร และสระน้ำสำหรับพักผ่อนหย่อนใจ

7. เรียนรู้เรื่องการส่งเสริมศึกษา

โครงการพระดาบส

ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2518 เพื่อสนับสนุนผู้ยากไร้ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ขาดโอกาสเล่าเรียน ไม่สามารถศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาระดับสูง แต่มีความใฝ่เรียนเพียรพยายาม เพื่อให้เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ได้มีโอกาสฝึกอาชีพ ควบคู่ไปกับการฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้สามารถนำไปประกอบสัมมาอาชีพ สร้างตนเอง ช่วยเหลือครอบครัว สังคม และประเทศชาติต่อไป

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มูลนิธิพระดาบสจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการศึกษานอกระบบและไม่เป็นเชิงพาณิชย์ ผู้เรียนหรือ “ศิษย์พระดาบส” จะได้รับพระมหากรุณาธิคุณให้ศึกษาเล่าเรียน โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตลอดระยะเวลา 1 ปี โดยมีเงื่อนไขว่า ให้ปรนนิบัติครูอาจารย์ หรือ “ดาบสอาสา” และปฏิบัติตนเป็นคนดี ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ช่วยเหลือโรงเรียนเป็นการตอบแทน

ลักษณะโครงการ / กิจกรรม

1 **หลักสูตรสำหรับศิษย์พระดาบส (ชาย)** สามารถเลือกเรียนได้จาก 7 หลักสูตร ได้แก่ ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างซ่อมบำรุง การเกษตรพอเพียง ช่างไม้เครื่องเรือน และช่างเชื่อม

2 **หลักสูตรสำหรับศิษย์พระดาบส (หญิง)** เปิดสอนหลักสูตรเคหบริบาล เรียนรู้พื้นฐานการดูแลสุขภาพ เพื่อดูแลผู้สูงอายุและเด็ก รวมถึงหลักสูตรต่อยอด เช่น การนวดเพื่อสุขภาพ

3 **โรงเรียนลูกพระดาบส** โครงการอบรมวิชาชีพระยะสั้นสำหรับบุคคลทั่วไป รวบรวมองค์ความรู้สำหรับการทำมาหากิน เช่น หลักสูตรน้ำพริกและน้ำจิ้ม หลักสูตรการทำลิปมัน เป็นต้น

4 **โครงการพระดาบสสัญจร** เป็นการร่วมมือกันระหว่างมูลนิธิพระดาบสและหน่วยงานในพื้นที่ จัดกิจกรรมอบรมวิชาชีพระยะสั้น รวมถึงกิจกรรมอื่นๆ เช่น การมอบถุงและรถเข็นพระราชทานแก่ราษฎรผู้ยากไร้และผู้พิการ การมอบหนังสือ และทุนการศึกษาแก่นักเรียน

5 **การบริการตรวจซ่อม** ให้บริการตรวจซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า งานติดตั้งไฟฟ้า งานซ่อมเครื่องยนต์ งานซ่อมรถยนต์ ฯลฯ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์รายได้จากงานดังกล่าวเก็บรวบรวมไว้และจ่ายให้แก่ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษา เพื่อเป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพ

A-B
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

A
AMPHAWA CHAIPATTANANURAK
โครงการอัมพวา ชัยพัฒนานุรักษ์ โดยมูลนิธิชัยพัฒนา เป็นโครงการสานต่อภูมิปัญญาและวิถีชีวิตชาวอัมพวา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน

B
BIODIESEL
ไบโอดีเซล เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากโครงการวิจัยและพัฒนาพลังงานทดแทนตามแนวพระราชดำริซึ่งนำน้ำมันปาล์มกลั่นบริสุทธิ์มาใช้เป็นเชื้อเพลิงของเครื่องยนต์ดีเซล

C
CHAIPATTANA
มูลนิธิชัยพัฒนา เป็นหน่วยงานที่รัชกาลที่ 9 ทรงจัดตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการพัฒนาอื่นๆ

D
D'UN CONCEPT NOUVEAU DE DEVELOPMENT DE LA THAILANDE
รางวัลเทิดพระเกียรติคุณสำหรับแนวคิดใหม่ในการพัฒนาประเทศไทยซึ่งคณะกรรมการจัดงานบรัสเซลส์ ยูเรกา ทูลเกล้าฯ ถวายแด่รัชกาลที่ 9 ในปี พ.ศ. 2544

E
ECHO
แว่ว เป็นเพลงพระราชนิพนธ์ลำดับที่ 41 ซึ่งรัชกาลที่ 9 ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นใน พ.ศ. 2508 และนำออกบรรเลงครั้งแรกในงานสังคีตมงคล ครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2509

F
FOREST REHABILITATION AND DEVELOPMENT THEORY
รัชกาลที่ 9 ทรงพระราชทานแนวทฤษฎีและปรัชญาด้านป่าไม้ที่สำคัญได้แก่ การปลูกต้นไม้ในใจคน การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก การปลูกป่าทดแทน เป็นต้น

G
GRAND PRIX INTERNATIONAL
รางวัลผลงานประดิษฐ์ดีเด่นสูงสุด ซึ่งคณะกรรมการจัดงานบรัสเซลส์ ยูเรกา ทูลเกล้าฯ ถวาย ในปี พ.ศ. 2543 เพื่อเชิดชูพระเกียรติสำหรับผลงาน "กังหันน้ำชัยพัฒนา"

H
HIGHLAND RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) จัดตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนางานของโครงการหลวง รวมถึงการสร้างนวัตกรรมที่เหมาะกับชุมชนบนพื้นที่สูง

I
INTHANON THE ROYAL AGRICULTURAL STATION
สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2522 เพื่อช่วยเหลือชาวเขาให้มีที่ทำกินเป็นหลักแหล่ง โดยจัดตั้งเป็นสถานีวิจัยด้านไม้ดอกไม้ประดับและพืชผักไม้ผลเมืองหนาว

J
JAZZ
รัชกาลที่ 9 ทรงเครื่องดนตรีได้หลายชนิด ทั้งประเภทเครื่องเป่า เปียโน กีตาร์ ทรงจัดตั้งวงดนตรีส่วนพระองค์และจัดแสดงดนตรีแจ๊ส ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน ทุกเย็นวันศุกร์

K
KAEM LING PROJECT
โครงการแก้มลิง เป็นแนวพระราชดำริในการแก้ปัญหาน้ำท่วม มีแนวคิดจากการที่ลิงอมกล้วยไว้ในกระพุ้งแก้มทีละมากๆ นำมาสู่การจัดหาแหล่งพักน้ำก่อนระบายออกในภายหลัง

L
LANDLESS FARMER
รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำริเรื่องการปฏิรูปที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ทำกิน พร้อมจัดบริการพื้นฐานตามความเหมาะสม เพื่อให้ราษฎรมีที่ทำกินเป็นหลักแหล่งโดยไม่ต้องทำลายป่า

M
MANGROVE FOREST
หนึ่งในแนวพระราชดำริด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศน์ชายฝั่งทะเลและอ่าวไทยคือ การปลูกป่าชายเลน ซึ่งช่วยป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง และเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ

N

NEW THEORY
ทฤษฎีใหม่ เป็นแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถเลี้ยงตัวเองได้ตลอดทั้งปี

O

OCCUPATION PROMOTION PROJECT
โครงการส่งเสริมอาชีพตามพระราชดำริเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ไปประกอบอาชีพ สร้างรายได้แก่ครอบครัวและพึ่งตนเองได้ เช่น โครงการศิลปาชีพพิเศษ

P

PHUFA
ร้านภูฟ้า จัดตั้งขึ้นตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้าฯ เพื่อสนับสนุนการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของโครงการส่งเสริมอาชีพตามพระราชดำริฯ

Q

QUININE
ควินิน เป็นตัวยาที่ได้จากเปลือกต้นซิงโคนาใช้รักษาโรคมาลาเรีย จึงเป็นหนึ่งในพืชสำคัญในโครงการพระราชดำริเกี่ยวกับการศึกษาพัฒนาและอนุรักษ์สมุนไพร

R

RAMA VIII BRIDGE
โครงการสะพานพระราม 8 เป็นหนึ่งในโครงการจตุรทิศของรัชกาลที่ 9 ที่ทรงมีพระราชดำริให้สร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อแก้ปัญหาจราจรในกรุงเทพมหานคร

S

SOIL AGGRAVATION PROJECT
โครงการแกล้งดิน เป็นแนวพระราชดำริเพื่อแก้ปัญหาดินเป็นกรดจัด ด้วยการแกล้งดินให้เปรี้ยวจนถึงจุดที่พืชไม่สามารถเติบโตได้ ก่อนปรับปรุงดินให้เหมาะแก่การปลูกพืชต่อไป

T

TELEFOOD MEDAL
เหรียญเทเลฟูด เป็นรางวัลที่องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ ทูลเกล้าฯ ถวายแด่รัชกาลที่ 9 ในฐานะที่ทรงช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกร และสร้างความมั่นคงด้านอาหาร

U

UNDER THE ROYAL PATRONAGE
ในพระบรมราชูปถัมภ์ หมายถึง องค์กรที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้การอุปถัมภ์ในด้านต่างๆ เช่น พระราชทานทุนทรัพย์ส่วนพระองค์ หรือให้คำชี้แนะ

V

VETIVER GRASS
หญ้าแฝก เป็นพืชที่รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำริให้นำมาใช้ในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน และช่วยในการปรับปรุงสภาพแวดล้อม

W

WORLD SOIL DAY
วันดินโลก ตรงกับวันที่ 5 ธันวาคมของทุกปี เพื่อเทิดพระเกียรติรัชกาลที่ 9 ที่ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการพัฒนาดินมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน

X

XYLOCARPUS RUMPHII
ต้นตะบัน เป็นไม้ชายเลนหายากที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ นำมาปลูกตามแนวคลองป่าชายเลนอ่าวคุ้งกระเบน จำนวน 1,167 ต้น เป็นระยะทาง 4.7 กิโลเมตร

Y

YUGOSLAVIA
ถ้วยรางวัลยูโกสลาเวีย เพื่อเป็นรางวัลสรรเสริญพระอัจฉริยภาพด้านการประดิษฐ์ ซึ่งสหพันธ์สาธารณรัฐยูโกสลาเวียทูลเกล้าฯ ถวายในงานบรัสเซลส์ ยูเรกา พ.ศ. 2543

Z

ZERO WASTE HUNDRED USED
การนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ประโยชน์ เป็นแนวเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่า

SCAN QR CODE
เพื่อรับฟัง Audio Text

นวัตกรรมจากโครงการพระราชดำริ เพื่อประโยชน์ของชุมชน

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดช มหาราช บรมนาถบพิตร ตลอดเวลาหลายทศวรรษที่ผ่านมา มีบทบาทอย่างมากในการยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนชาวไทยในพื้นที่ห่างไกล ทั้งยังก่อให้เกิดการบูรณาการความรู้ของหลายภาคส่วน โดยความร่วมมือของเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน นักวิชาการ ผู้นำชุมชน และชาวบ้าน เพื่อน้อมนำพระราชดำริมาประยุกต์ใช้ในแต่ละชุมชน

หลักการสำคัญของหลายๆ โครงการ ตั้งต้นจากการศึกษาสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ เพื่อให้เข้าใจถึงสภาพปัญหาและสภาพแวดล้อมในพื้นที่ โดยเรียนรู้ที่จะพลิกฟื้นคุณภาพป่าไม้และน้ำ ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของชีวิตและวิถีชุมชน หลังจากนั้นจึงสามารถนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมอาชีพ และสร้างรายได้ให้หมุนเวียนภายในชุมชน นำไปสู่ความยั่งยืนในอนาคต

ในขณะที่อีกหลายโครงการจะเป็นการนำองค์ความรู้และนวัตกรรมเข้ามาช่วยจัดระเบียบชุมชน โดยกระบวนการเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ ประยุกต์ให้เข้ากับแนวคิด กระบวนการ หรือเทคโนโลยีสมัยใหม่อันสืบเนื่องมาจากโครงการพระราชดำริ ซึ่งนอกจากองค์ความรู้ใหม่ๆ จะก่อให้เกิดนวัตกรรมล้ำสมัยที่ช่วยแก้ปัญหาเชิงคุณภาพชีวิตได้แล้ว ยังสามารถนำมาใช้บูรณาการเพื่อจัดการเรียนรู้ในสาขาอาชีพต่างๆ ได้อีกด้วย

ตัวอย่างนวัตกรรมจากโครงการพระราชดำริที่นำไปสู่การเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ได้แก่

กังหันน้ำชัยพัฒนา

กังหันน้ำชัยพัฒนาถูกสร้างขึ้นเพื่อการแก้ไขปัญหาน้ำเสียของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 มีลักษณะเป็นโครงกังหันน้ำรูปทรง 12 เหลี่ยม ซึ่งพัฒนามาจาก "หลุก" หรือกังหันวิดน้ำที่ทำมาจากไม้ไผ่ของชาวเหนือ นำมาออกแบบต่อยอดให้เป็นเครื่องกลเติมอากาศในรูปแบบกังหัน เพื่อใช้บำบัดน้ำเสียด้วยการเติมออกซิเจนลงไปในน้ำ และได้มีการจดสิทธิบัตรจากกรมทรัพย์สินทางปัญญา ในปี พ.ศ. 2536 นับว่าเป็นสิทธิบัตรในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์พระองค์แรกของไทย และครั้งแรกของโลก รวมถึงได้รับรางวัลเหรียญทองจากงานบรัสเซลส์ ยูเรกา (Brussels Eureka 2000)

นวัตกรรม : เครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำหมุนช้าแบบทุ่นลอย คือสามารถลอยขึ้นและลงได้เองตามระดับน้ำ รอบโครงกังหันน้ำติดตั้งซองบรรจุน้ำ แต่ละซองมีรูพรุนให้น้ำไหลผ่านได้โดยมีมอเตอร์ทำหน้าที่หมุนซองน้ำให้วิดน้ำเป็นฝอยเหนือผิวน้ำส่งผลให้ออกซิเจนในอากาศละลายเข้าไปในน้ำได้ดีขึ้น และทำให้จุลินทรีย์ย่อยสลายสิ่งสกปรกในน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงช่วยบำบัดน้ำเสียให้กลายเป็นน้ำดี

ประโยชน์ต่อชุมชน : ช่วยให้สภาพแวดล้อมในชุมชนดีขึ้นชาวบ้านมีแหล่งน้ำสะอาดไว้ใช้อุปโภคบริโภค ระบบนิเวศน์กลับมาสมบูรณ์

ฝนหลวง

ที่มา: https://siamrath.co.th/n/85524

นวัตกรรม : การดัดแปลงสภาพอากาศให้เกิดฝน โดยอาศัยเทคโนโลยี ซึ่งมี 3 ขั้นตอน คือ

1. ใช้สารเคมีกระตุ้นมวลอากาศทางด้านเหนือลมของพื้นที่เป้าหมายให้ลอยตัวขึ้นสู่เบื้องบน รวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนเมฆฝน
2. โปรยสารเคมีฝนหลวงไปที่กลุ่มก้อนเมฆ เพื่อให้ก้อนเมฆขยายตัว และมีความหนาแน่นมาก
3. โปรยสารเคมีประเภทดูดความร้อน เพื่อชักนำให้เมฆกลั่นตัวเป็นฝนและตกในบริเวณพื้นที่เป้าหมาย

ประโยชน์ต่อชุมชน : แก้ปัญหาความแห้งแล้ง ฝนไม่ตกตามฤดูกาล ขยายผลไปสู่การบรรเทาความเดือดร้อนจากภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ช่วยให้ประชาชนมีน้ำอุปโภคบริโภค ช่วยแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำ เพิ่มปริมาณน้ำในเขื่อนเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า

โครงการพระราชดำริฝนหลวง เกิดขึ้นจากพระราชดำริส่วนพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรฯ รัชกาลที่ 9 เมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎร เพื่อแก้ปัญหาความแห้งแล้ง ราษฎรขาดแคลนน้ำ จึงทรงมีพระราชดำริว่าจะทรงค้นหาวิธีการที่จะทำให้เกิดฝนตกนอกเหนือจากฝนตามธรรมชาติ โดยการนำองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มาประยุกต์เข้ากับทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสร้างฝนเทียม

ไบโอดีเซล

นวัตกรรม : น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ 100% ที่สามารถใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องยนต์ดีเซลชนิดสูบเดียวรอบเครื่องยนต์คงที่ เช่น รถไถนาเดินตาม รถอีแต๋นและเครื่องสูบน้ำได้โดยไม่ต้องผสมกับน้ำมันเชื้อเพลิงอื่น ส่วนน้ำมันไบโอดีเซลชนิดที่ใช้น้ำมันปาล์มผสมกับน้ำมันดีเซลสามารถใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์บางรุ่นได้

ประโยชน์ต่อชุมชน : ช่วยแก้ปัญหาผลผลิตปาล์มล้นตลาดและราคาตกต่ำ ใช้เป็นพลังงานทดแทนที่ช่วยลดการนำเข้าเชื้อเพลิง นอกจากนี้ กลีเซอรอลที่ได้จากขั้นตอนการผลิตไบโอดีเซลยังสามารถนำมาสังเคราะห์ใช้เป็นส่วนผสมในเครื่องสำอางได้อีกด้วย

ปาล์ม ถือเป็นพืชที่ให้น้ำมันในปริมาณมาก คนไทยมักนำมาสกัดเป็นน้ำมันปาล์มเพื่อประกอบอาหาร ทำให้มีการปลูกกันมากจนเกิดปัญหาปาล์มล้นตลาด ขณะที่ราคาน้ำมันพุ่งสูงขึ้นอย่างมาก พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรฯ รัชกาลที่ 9 จึงทรงมีพระราชดำริให้เริ่มการทดลองนำน้ำมันปาล์มมาใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องยนต์ดีเซล หรือที่เรียกว่า "ไบโอดีเซล" เพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนเชื้อเพลิง โดยเริ่มสร้างโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในจังหวัดนราธิวาส และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มทดลองในจังหวัดกระบี่ เพื่อศึกษาและผลิตไบโอดีเซลอย่างครบวงจร

ที่มา: www.rdpb.go.th/TH/Recommend/ข้อมูลแนะนำทั่วไป-c267/โครงการประตูระบายน้ำคลองลัดโพธิ์อันเนื่องมาจากพระระ-v7834

ประตูระบายน้ำคลองลัดโพธิ์

คลองลัดโพธิ์ ตั้งอยู่ใน อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เดิมมีสภาพตื้นเขิน การระบายน้ำเป็นไปอย่างล่าช้า เมื่อฝนตกหนักจึงทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขังในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรฯ รัชกาลที่ 9 จึงทรงมีพระราชดำริให้ปรับปรุงคลองลัดโพธิ์ให้สามารถรองรับปริมาณน้ำได้มากขึ้น และใช้เป็นทางลัดในการระบายน้ำเหนือออกสู่ทะเล เนื่องจากมีระยะทางสั้นเพียง 600 เมตร จึงช่วยระบายน้ำได้เร็ว

นวัตกรรม : การขุดขยายคลองจากเดิมที่มีความกว้าง 12 เมตร เป็น 65 เมตร ยาว 600 เมตร รวมทั้งก่อสร้างประตูระบายน้ำบริเวณต้นคลองด้านทิศเหนือ ในช่วงฤดูแล้งจะปิดบานประตู เพื่อป้องกันน้ำทะเลไหลกลับเข้าแม่น้ำเจ้าพระยา เมื่อน้ำทะเลกำลังลงจะเปิดบานเพื่อระบายน้ำออกจากคลอง และปิดบานเมื่อน้ำทะเลกำลังขึ้น

ประโยชน์ต่อชุมชน : ร่นระยะทางการระบายน้ำของแม่น้ำเจ้าพระยาจาก 18 กิโลเมตร เหลือ 600 เมตร และลดเวลาจาก 5 ชั่วโมง เหลือเพียง 10 นาที สามารถระบายน้ำสูงสุดเฉลี่ย 45-50 ล้านลูกบาศก์เมตร/วัน จึงช่วยแก้ปัญหาน้ำท่วมขังให้สามารถระบายได้เร็วขึ้น ปัจจุบันยังมีการศึกษาต่อยอดเรื่องกังหันไฟฟ้าพลังงานน้ำ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตกระแสไฟฟ้าในประเทศ

ที่มา: www.sanook.com/health/5157/

วุ้นชุ่มปาก

ปัญหาน้ำลายแห้งในผู้สูงอายุ ผู้ป่วยโรคมะเร็งช่องปาก ผู้ป่วยโรคเบาหวาน ทำให้ผู้ป่วยรับประทานอาหารไม่ได้ มูลนิธิทันตนวัตกรรม ในพระบรมราชูปถัมภ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 จึงดำเนินโครงการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรมน้ำลายเทียมชนิดเจล หรือเรียกว่า "วุ้นชุ่มปาก" เพื่อช่วยให้ผู้ที่มีภาวะปากแห้งน้ำลายน้อยได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

นวัตกรรม : วุ้นใสเหมือนเจล มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับน้ำลายตามธรรมชาติ เพราะมีค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ที่เป็นกลาง สามารถปรับสมดุลของช่องปากให้เป็นกลางโดยไม่ก่อให้เกิดการละลายของผิวฟัน สามารถกลืนเพื่อให้ความชุ่มชื้นในลำคอได้ มีต้นทุนต่ำเพียง 20 บาทต่อ 1 หลอด หรือ 60 ซีซี

ประโยชน์ต่อชุมชน : เป็นการสืบสานแนวพระราชดำริด้านทันตสาธารณสุขของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ในด้านการวิจัย พัฒนาและคิดค้น นวัตกรรม วัสดุ อุปกรณ์ที่มีราคาถูกแต่มีประสิทธิภาพสูง เพื่อให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงยาและการรักษาพยาบาล

เปิดข้อมูลตัวเลขธุรกิจวิสาหกิจชุมชน (COMMUNITY ENTERPRISE)

วิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนทั่วประเทศ

*ที่จดทะเบียนแล้ว

วิสาหกิจชุมชน
คือ กิจการของชุมชน ดำเนินการโดยคน ในชุมชน เพื่อสร้าง รายได้ให้ชุมชน

93,130
แห่ง

จำนวนสมาชิก
1,578,376
ราย

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
คือ คณะบุคคลที่ ดำเนินงานเพื่อประโยชน์ ของวิสาหกิจชุมชน ในเครือข่าย

563
เครือข่าย

จำนวนสมาชิก
12,963
ราย

3 อันดับ กลุ่มกิจการบริการ

● วิสาหกิจชุมชน
● เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

กลุ่มกิจการ	วิสาหกิจชุมชน	เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
ออมทรัพย์ชุมชน	4,034 แห่ง	31 เครือข่าย
ร้านค้าชุมชน	1,983 แห่ง	33 เครือข่าย
ท่องเที่ยว	1,529 แห่ง	22 เครือข่าย

ที่มา: การประชุมชี้แจงการดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตามโครงการประจำ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564
หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 9 พฤศจิกายน 2563

5 จังหวัดที่มีการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนสูงสุด

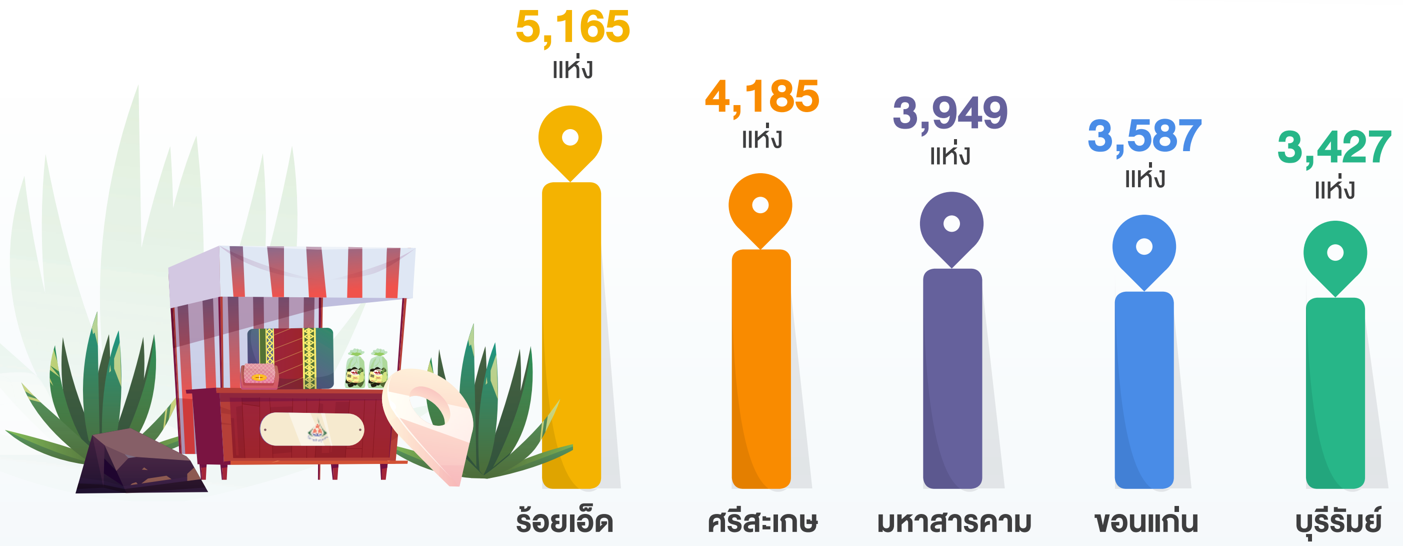

5 อันดับ กลุ่มกิจการผลิตสินค้า

ที่มา: การประชุมชี้แจงการดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตามโครงการประจำ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564
หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 9 พฤศจิกายน 2563

10 อันดับ ประเภทสินค้าและบริการจากวิสาหกิจชุมชน

ที่มา: ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

*(1 มกราคม – 31 ธันวาคม พ.ศ. 2562)

รายได้ของวิสาหกิจชุมชน* และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

7,356 ล้านบาท

รายได้เฉลี่ยต่อวิสาหกิจชุมชนต่อปี

109,000 บาท

ที่มา: www.sceb.doae.go.th/

3 โครงการและงบประมาณ พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2564

โครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ และผู้ประกอบการ/ วิสาหกิจชุมชน ในการผลิตสินค้าชุมชน

26,989,200 บาท

โครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน สินค้าและบริการ

9,436,700 บาท

โครงการส่งเสริมและพัฒนา ท่องเที่ยววิถีเกษตร

3,568,800 บาท

ที่มา: www.sceb.doae.go.th/

SCAN QR CODE
เพื่อรับชม GIF

1

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ก่อตั้ง
พ.ศ.
2522

ความเป็นมา : พื้นที่ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีสภาพเสื่อมโทรมขาดความอุดมสมบูรณ์จากการปลูกมันสำปะหลังติดต่อกันเป็นเวลานาน จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาเพื่อเป็นแหล่งศึกษา ทดลองและพัฒนาการปรับปรุงพื้นที่ดินทรายจัดเพื่อการเกษตรกรรม

จุดเด่น

- เป็นศูนย์บริการความรู้ด้านการเกษตร
- เป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ต้นแบบ ด้านอาชีพ
- สร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ดินทราย
- ปลูกหญ้าแฝกป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- จัดสร้างแหล่งกักเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง

2

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี

ก่อตั้ง
พ.ศ.
2526

ความเป็นมา : ปัญหาการบุกรุกแผ้วถางป่า การเกษตรผิดวิธี และการใช้สารเคมี ทำให้ความสมดุลทางธรรมชาติในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดใกล้เคียงถูกทำลาย เกิดภาวะฝนทิ้งช่วง จึงทรงมีพระราชดำริให้พัฒนาพื้นที่เป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาเพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อมด้วยการปลูกป่า สร้างแหล่งน้ำ ควบคู่ไปกับการพัฒนาอาชีพ

จุดเด่น

- แก้ปัญหาด้วยการปลูกป่าทดแทนเพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อม
- สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรักษาป่าไม้
- ศึกษาการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- ศึกษาทดลองการเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์ไม้เพื่อส่งเสริมอาชีพ
- พัฒนาส่งเสริมการเลี้ยงโคนมสร้างรายได้ให้ประชาชน

3

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี

ก่อตั้ง
พ.ศ.
2525

ความเป็นมา : ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำริให้พลิกฟื้นพื้นที่ป่าสงวนเสื่อมโทรมในจังหวัดจันทบุรีให้เป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เพื่อจัดทำโครงการพัฒนาอาชีพประมงและการเกษตรในเขตที่ดินชายฝั่งทะเลจันทบุรี โดยให้หน่วยงานต่างๆ เข้าไปให้ความรู้แก่ประชาชนในการประกอบอาชีพ

จุดเด่น

- เกิดการมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนในทุกภาคส่วน
- ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้แก่เกษตรกร
- พัฒนาการประมงและการเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
- อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรท้องถิ่น
- เป็นศูนย์สาธิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการทำฟาร์มทะเล

6 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริกับแนวทางพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้ง 6 ศูนย์ กระจายตัวอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ทำหน้าที่เป็น **"พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต"** เปิดให้เข้ามาศึกษาดูงาน สัมผัสวิถีชีวิตของชุมชน แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ขณะเดียวกันวิธีการดำเนินงานก็สามารถขยายผลไปสู่ชาวบ้านในพื้นที่ให้สามารถมีแนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพอย่างยั่งยืน โดยแต่ละศูนย์มีภารกิจแตกต่างกัน ดังนี้

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง 6 แห่ง ดำเนินงานผ่านรูปแบบการศึกษา ทดลอง และวิจัย เพื่อขยายผลไปสู่การพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในแต่ละภูมิภาค โดยการให้ความสำคัญกับ "ดิน" และ "น้ำ" ซึ่งเป็นรากฐานของการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ผสมผสานกับการจัดการความรู้เพื่อให้สามารถส่งต่อองค์ความรู้ ภูมิปัญญา และการพัฒนาที่ยั่งยืน

ที่มา: www.rdpb.go.th

4

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร

ความเป็นมา : ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยมีปัญหาภัยแล้ง แหล่งน้ำไม่เพียงพอ พื้นดินขาดแร่ธาตุ ส่งผลกระทบต่อการเพาะปลูก จึงทรงคัดเลือกพื้นที่ ในอำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร ให้เป็นแบบจำลองเพื่อศึกษาปัญหาดินและน้ำของภูมิภาคนี้ ควบคู่ไปกับการพัฒนาเกษตรกรรมที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาอาชีพของประชาชน

จุดเด่น

- เป็นต้นแบบเพื่อศึกษาและพัฒนาแก่ดินและน้ำ
- จัดหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาอาชีพ ทั้งด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมในครัวเรือน
- ให้ความรู้เรื่องพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์แก่ประชาชนสำหรับนำไปประกอบอาชีพ
- น้อมนำแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่มาปรับใช้
- ส่งเสริมและพัฒนาการทำปศุสัตว์

5

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่

ความเป็นมา : พื้นที่แถบลุ่มน้ำห้วยฮ่องไคร้ ในอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีสภาพเป็นป่าเต็งรังที่เสื่อมโทรม จึงทรงมีพระราชดำริให้ใช้ลุ่มน้ำดังกล่าวสำหรับศึกษาการพัฒนาโดยใช้ระบบชลประทานเป็นแกนนำ เพื่อคืนความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดินและพื้นที่ต้นน้ำของภาคเหนือ รวมทั้งพัฒนาความเป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่

จุดเด่น

- เป็นศูนย์กลางการทดลอง วิจัย และพัฒนาป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำในภาคเหนือ
- ศึกษาเชิงสหวิทยาการด้านการประมงตามอ่างเก็บน้ำ ฝึกอบรมและส่งเสริมการเลี้ยงปลาชนิดต่างๆ
- แก้ปัญหาขาดแคลนน้ำ ประชาชนสามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ตลอดทั้งปี
- เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับโทษภัยของการลักลอบตัดไม้และไฟป่า
- ส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน และฝึกอาชีพในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

6

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส

ความเป็นมา : พื้นที่จำนวนมากในภาคใต้มีสภาพเป็นพรุ ซึ่งเป็นดินเปรี้ยวและมีคุณภาพต่ำ จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาในตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เพื่อศึกษาด้านปรับปรุงดินเปรี้ยวในพื้นที่พรุ รวมทั้งพัฒนาการเกษตรและปศุสัตว์ที่เหมาะสม เพื่อเป็นต้นแบบให้แก่พื้นที่อื่นๆ

จุดเด่น

- เป็นต้นแบบของภาคใต้สำหรับศึกษา แก้ปัญหาและพัฒนาดินในพื้นที่พรุ
- เป็นศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ รวบรวมองค์ความรู้และภาคปฏิบัติในด้านต่างๆ
- แปลงทดลองในที่ลุ่มและอ่างเก็บน้ำใกล้บ้าน แก้ปัญหาขาดแคลนแหล่งน้ำ
- พัฒนาและวิจัยดินคุณภาพ
- เน้นการพัฒนาแบบผสมผสาน นำผลทดลองไปขยายผลในรูปแบบเทคโนโลยี

5 ปัจจัยส่งเสริมศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

SCAN QR CODE
เพื่อรับฟัง Audio Text

1 สร้างพื้นที่ต้นแบบ

เลือกพื้นที่ในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ สร้างเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ต้นแบบสำหรับทำการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และวิจัย เพื่อเป็นแนวทางให้พื้นที่อื่นๆ ได้นำไปพัฒนาต่อยอดให้สำเร็จลุล่วง

2 แลกเปลี่ยนสื่อสารความรู้

มีการแลกเปลี่ยนความรู้ของ 3 ฝ่าย ได้แก่ นักวิชาการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ เจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ที่ทำงานด้านการส่งเสริมโครงการต่างๆ และประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นเจ้าของภูมิปัญญาและองค์ความรู้ท้องถิ่น

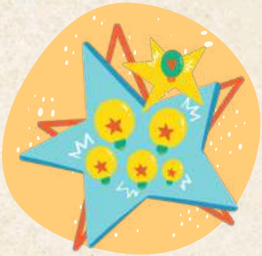

3 การพัฒนาแบบผสมผสาน

นำแนวความคิดแบบสหวิทยาการที่เป็นการผสมผสานหลายองค์ความรู้เข้าด้วยกัน มาสร้างให้เกิดประโยชน์สูงสุดในแต่ละพื้นที่ รวมถึงนำมาปรับใช้ในการบริหารงานด้วย

4 ประสานงานระหว่างส่วนราชการ

เน้นประสานแผนงานกับส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ เพื่อติดตามความคืบหน้า และทำให้ทุกโครงการมีประสิทธิภาพสูงสุด

5 ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ

มีบทบาทเป็นศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) รวบรวมการศึกษา ทดลอง และสาธิตให้ผู้สนใจเข้าไปศึกษาดูงาน ทั้งด้านเกษตรกรรม ปศุสัตว์ ประมง การพัฒนาทางด้านสังคมและอาชีพ

การจัดการความรู้ สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต

ปฏิเสธไม่ได้ว่าการจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) คือหนึ่งในกลยุทธ์สำคัญของการพัฒนาองค์กรให้เติบโตอย่างยั่งยืน ทว่าการเกษียณอายุของกลุ่มคนทำงานวัยเบบี้บูมเมอร์ (Baby Boomer) จำนวนเกือบ 30 ล้านคน ภายในปี พ.ศ. 2564 คือความสูญเสียครั้งสำคัญขององค์กร เนื่องจากองค์ความรู้จำนวนมากที่พนักงานกลุ่มนี้สั่งสมไว้กำลังจะหายไป โดยเฉพาะความรู้ในตัวบุคคล (Tacit Knowledge) ซึ่งนับเป็นภูมิปัญญาสำคัญขององค์กร นอกจากนี้หลายบริษัทยังประสบปัญหาคนทำงานรุ่นใหม่มีแนวโน้มเปลี่ยนงานบ่อยกว่าคนทำงานที่มีอายุมากกว่า ซึ่งแม้จะมีการส่งต่อองค์ความรู้ระหว่างคนทำงานรุ่นพี่และพนักงานรุ่นน้อง แต่ดูเหมือนการเก็บรักษาองค์ความรู้ขององค์กรอาจไม่เพียงพอในอนาคต อีกทั้งการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้หลายองค์กรต้องสูญเสียทั้งพนักงาน และองค์ความรู้ในตัวพนักงาน ทำให้หลายองค์กรเริ่มหันมาตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการความรู้มากขึ้นในปีนี้

การมาถึงของยุคแห่ง KM

ปัจจุบันมีสัญญาณการพัฒนาด้านการจัดการความรู้ที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง Technology Services Industry Association (TSIA) เผยว่าโปรแกรมการจัดการความรู้กำลังเติบโต โดยจำนวนผู้บริหารที่ใช้การจัดการความรู้เป็นตัวชี้วัดการดำเนินงานก็สูงขึ้น

ด้านกลยุทธ์การสืบค้นก็มีความซับซ้อนขึ้น มีการนำปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) มาช่วยยกระดับการจัดการความรู้ในองค์กร เพิ่มจำนวนนวัตกรรม รวมทั้งขยายขอบเขตการจัดการความรู้ให้กว้างขึ้น กล่าวคือ AI ช่วยเชื่อมต่อและรวบรวมองค์ความรู้จากหลายแพลตฟอร์มเพื่อให้พนักงานเข้าถึงความรู้ได้ตามต้องการ

แอนโธนี เรห์ม ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ระบุว่า KM และ AI มีแก่นหลักร่วมกัน คือ องค์ความรู้ กล่าวคือ AI มอบกลไกที่ช่วยให้เครื่องจักรเรียนรู้ดำเนินการและใช้องค์ความรู้เพื่อปฏิบัติงานต่างๆ ให้ลุล่วงรวมทั้งปลดล็อกองค์ความรู้ที่สามารถส่งต่อไปยังมนุษย์ ขยายขอบเขตการใช้งาน และสร้างความรู้ด้วยวิธีอันหลากหลายจนเราแทบจินตนาการไปไม่ถึง

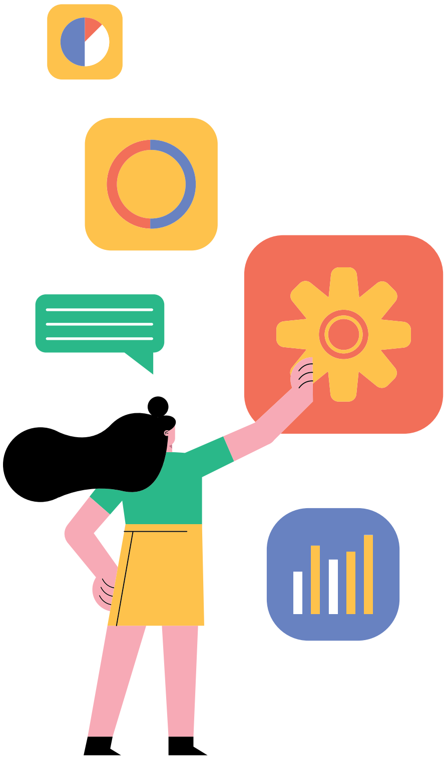

อนาคตของการจัดการความรู้

การเติบโตอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจดิจิทัล โดยเฉพาะในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 การจัดการความรู้จึงมีความหมายมากกว่าเดิมที่หมายถึงการจัดเก็บรวบรวม แจกจ่าย และใช้องค์ความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่กลายเป็น การจัดการเชิงบูรณาการ และแบ่งปันความรู้ที่มีทั้งหมดขององค์กรให้แก่กัน โดยองค์ความรู้นั้นประกอบด้วยฐานข้อมูล เอกสาร นโยบาย กระบวนการทำงาน ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เฉพาะของพนักงานแต่ละคน เพื่อสร้างเสถียรภาพในการปฏิบัติงาน

American Productivity and Quality Center (APQC) เผยว่าการจัดการความรู้ให้ดีขึ้นต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

คน

เพื่อเป็นผู้นำทาง ส่งเสริมและสนับสนุนการแบ่งปันข้อมูล

กระบวนการ

เพื่อจัดการและประเมินการไหลเวียนของความรู้

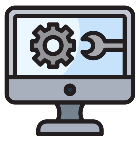

เนื้อหาความรู้และเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT)

เพื่อเชื่อมต่อผู้คนที่ตรงกลุ่มให้เข้ากับเนื้อหาที่ใช่ในเวลาที่ถูกจังหวะ

กลยุทธ์

เพื่อให้การจัดการความรู้สามารถช่วยตอบโจทย์ความต้องการทางธุรกิจที่สำคัญและเร่งด่วนได้

การจัดการความรู้ตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ทรงเป็นแบบอย่างของการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยอาศัยการจัดการความรู้ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับโครงการ รวมถึงบูรณาการความรู้จากศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาพัฒนาความเป็นอยู่ของชาวไทยให้ดียิ่งขึ้น

หลักการองค์ความรู้ 6 มิติ

รัชกาลที่ 9 ทรงเน้นการพัฒนาชุมชนตามหลักการองค์ความรู้ 6 มิติ ได้แก่ ดิน น้ำ เกษตร พลังงานทดแทน ป่าและสิ่งแวดล้อม โดยปรับน้ำหนักของแต่ละเรื่องไปตามสภาพภูมิสังคมและ ปัญหาของชุมชนในแต่ละพื้นที่

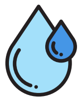

มิติน้ำ

เน้นการพัฒนาแหล่งน้ำการเก็บน้ำให้นานที่สุด และการใช้น้ำทุกหยดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

- ฝนหลวง
- กังหันน้ำชัยพัฒนา
- การทำฝาย
- การบำบัดน้ำเสียด้วยวิธีชีวภาพ

มิติป่า

ลดการตัดไม้ทำลายป่า และส่งเสริมให้มีการปลูกป่า โดยการปลูกฝังจิตสำนึก ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของป่า

- การปลูกป่า 3 อย่าง ได้ประโยชน์ 4 อย่าง
- การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก
- ระบบป่าเปียก เพื่อสร้างแนวป้องกันไฟเปียก (Wet Fire Break)

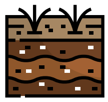

มิติดิน

เน้นให้ประชาชนมีที่ดินทำกิน มีผลผลิตเป็นอาหารเพียงพอต่อการดำรงชีพ

- การปฏิรูปที่ดินและการจัดสรรที่ดินทำกิน
- การแก้ปัญหาดินเปรี้ยวด้วยทฤษฎีแกล้งดิน
- การอนุรักษ์ดินด้วยหญ้าแฝก
- ทฤษฎีการห่มดิน

มิติเกษตร

นำเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในแต่ละพื้นที่

- ทฤษฎีใหม่
- เกษตรยั่งยืน
- โครงการนาสาธิต
- โครงการโคนมสวนจิตรลดา

มิติพลังงานทดแทน

ปรับใช้พลังงานให้เหมาะสมกับท้องถิ่น โดยการคิดค้นและพัฒนาพลังงานทางเลือกที่ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้

- แก๊สชีวภาพจากมูลโคนม
- แก๊สโซฮอล์ แอลกอฮอล์จากอ้อยผสมกับน้ำมันเบนซินออกเทน 91
- ไบโอดีเซล น้ำมันดีเซลจากน้ำมันปาล์ม
- ดีโซฮอล์ แอลกอฮอล์ 95% ผสมกับน้ำมันดีเซล และสารอีมัลซิไฟเออร์

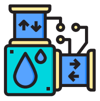

มิติสิ่งแวดล้อม

นำแนวทางการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพเป็นการดำรงชีวิตอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

- การใช้น้ำดีไล่น้ำเสีย
- สระน้ำเติมอากาศชีวภาพบำบัด
- การผสมผสานระหว่างพืชน้ำกับระบบเติมอากาศ
- การเติมอากาศโดยใช้กังหันน้ำชัยพัฒนา

ทั้งนี้ สิ่งที่สำคัญในการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทุกโครงการ คือการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวิเคราะห์ปัญหา พัฒนา และร่วมเป็นเจ้าของโครงการ

หลักการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ 3 ขั้นตอน

1 เข้าใจ
ในข้อมูลพื้นฐานด้วยการศึกษาทุกมิติของชุมชน ค้นหารากของปัญหาและรวบรวมองค์ความรู้ของทุกโครงการพระราชดำริ

2 เข้าถึง
การสื่อสาร สร้างความมั่นใจ วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนามากที่สุด

3 พัฒนา
การเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชน การสร้างทีมพี่เลี้ยง การออกแบบหลักสูตรและการศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ มีการติดตามและประเมินผล

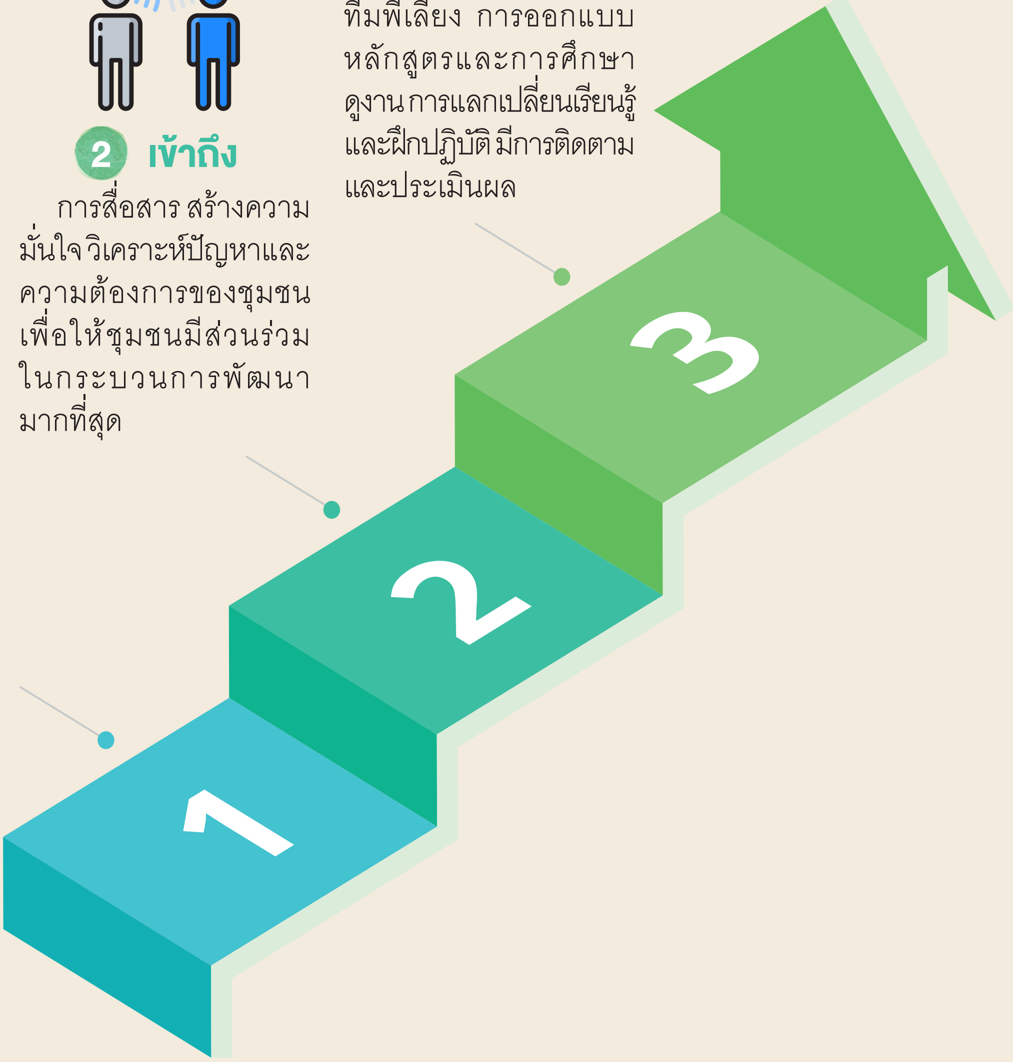

ชุมชนคือเจ้าของ

ความยั่งยืน

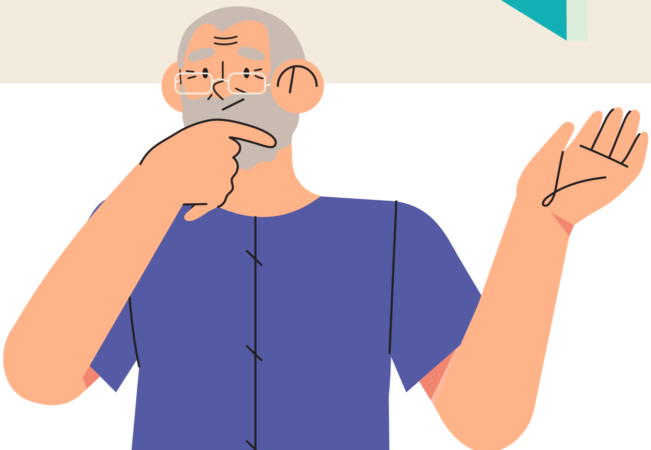

บันไดทั้ง 3 ขั้นของการพัฒนาและจัดการความรู้นี้ เมื่อมีการนำไปปรับใช้และให้เหมาะสมกับพื้นที่ต่างๆ จะทำให้ชุมชนมีความรู้สึกมีส่วนร่วม เป็นเจ้าของ และนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในที่สุด

ที่มา: มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำ และการไม่สามารถเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานที่เกิดขึ้นในหลายประเทศทั่วโลก สะท้อนให้เห็นว่าความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอาจไม่ได้นำไปสู่การพัฒนาที่แท้จริง

เพื่อกำจัดความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ และเตรียมความพร้อมให้ประชาชนสามารถรับมือกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง เคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดช มหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 จึงพระราชทาน หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy : SEP) แก่คนไทย ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ และเงื่อนไข 2 ประการ ที่จะทำให้การคิดและการกระทำเป็นไปอย่างพอเพียง ได้แก่

คุณลักษณะ 3 ประการ

พอประมาณ
คือ ความพอดี
ไม่มากหรือน้อยเกินไป

มีเหตุผล
คือ การตัดสินใจ
อย่างมีเหตุผล คำนึงถึง
ผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง
คือ การเตรียมพร้อมรับ
การเปลี่ยนแปลงในอนาคต

เงื่อนไข 2 ประการ

เงื่อนไขความรู้
คือ ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ

เงื่อนไขคุณธรรม
คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเพียร
การใช้สติปัญญาดำเนินชีวิต

SCAN QR CODE
เพื่อรับชม Clip

เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

หลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถช่วยพัฒนาได้อย่างยั่งยืน ทั้งในด้านการใช้ชีวิต การทำธุรกิจ หรือภาคการเกษตร ดังนี้

- นำความรู้มาประยุกต์ใช้โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม
- คิดรอบด้าน เห็นผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบของแต่ละทางเลือก
- ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและพอดีกับความต้องการ เน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น
- เตรียมการเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น

หลักการทำการเกษตรอย่างพอเพียงและยั่งยืน

ทฤษฎีใหม่ คือตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารการจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการวางแผนที่สมบูรณ์แบบ 3 ขั้นตอน ได้แก่

1

ทฤษฎีใหม่ขั้นต้น

การบริหารจัดการที่ดินและน้ำด้วยการแบ่งพื้นที่เป็น 4 ส่วน ได้แก่ พื้นที่เก็บน้ำ พื้นที่นาปลูกข้าว พื้นที่ปลูกไม้ผลพืชผัก และพื้นที่สำหรับอยู่อาศัยและเลี้ยงสัตว์

2

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2

การรวมพลังในรูปแบบกลุ่มหรือสหกรณ์เพื่อช่วยเหลือ ดูแล และสนับสนุนกัน ทั้งในด้านการผลิต การตลาด ความเป็นอยู่ การศึกษา สังคม และศาสนา โดยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 3

การติดต่อจัดหาทุนจากแหล่งทุนมาช่วยในการลงทุนและพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยทั้งเกษตรกรและแหล่งทุนจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน เช่น เกษตรกรขายข้าวได้ราคาสูง ส่วนแหล่งทุนได้ซื้อข้าวในราคาต่ำ

เห็นได้ว่าแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่แนวทางที่ทำให้คนเดินถอยหลัง แต่มุ่งสร้างคนที่เข้มแข็งจากภายใน มีภูมิต้านทานต่อผลกระทบจากภายนอก มีอาชีพ มีรายได้ สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขความสบาย และความพอเพียงด้วยปัจจัยพื้นฐานที่มีในท้องถิ่น อันจะนำไปสู่แก้ปัญหาความยากจนได้ในระยะยาว และอย่างยั่งยืน

สแกน QR Code
เพื่อรับฟัง
Audio Text

OKMD กับภารกิจ การบริหารจัดการความรู้ เพื่อการพัฒนาคนทุกช่วงวัย

จากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศในมิติต่างๆ สะท้อนให้เห็นว่า การที่เราต้องเผชิญกับสิ่งใหม่ๆ สภาพแวดล้อมใหม่ๆ ถือว่าเป็นทั้งโอกาสและเป็นข้อจำกัด ขึ้นอยู่กับว่าเราจะบริหารความเสี่ยงอย่างไรในโอกาสที่มาถึง

กลไกสำคัญในการจัดการกับความเสี่ยงและการใช้ประโยชน์จากโอกาส คือการพัฒนาศักยภาพของคน และการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องในทุกช่วงวัย ผ่านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการพัฒนาทักษะแห่งอนาคต ทั้งที่เป็น ทักษะด้านความรู้ (Hard Skill) และ ทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skill)

ทักษะด้านความรู้ (Hard Skill)

คือ ทักษะทางความรู้ ความสามารถด้านอาชีพ หรือความชำนาญในงาน แม้จะเป็นทักษะเฉพาะ แต่ในยุคที่โลกก้าวหน้าไม่หยุดนิ่ง เราจำเป็นต้องเรียนรู้สิ่งใหม่อยู่เสมอเพื่อให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลก

ทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skill)

คือ ทักษะทางอารมณ์และสังคม เป็นทักษะที่จำเป็นมากในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นทั้งในปัจจุบันและอนาคต และเป็นทักษะที่ทำให้มนุษย์ต่างจากปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI)

สิ่งสำคัญที่จะพัฒนาคนให้เกิดความรู้ความสามารถในการทำงานและการประกอบอาชีพ คือ “องค์ความรู้” ซึ่งหมายถึง ความคิดรวบยอด หลักการ วิธีการ ที่มาจากในหนังสือและตำราเรียน ทั้งที่เป็นความรู้ในสาระวิชาต่างๆ และความรู้เพื่อการประกอบอาชีพ รวมไปถึงทักษะภายในตัวบุคคล ที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์จากการลงมือทำหรือการทำงาน

สิ่งสำคัญคือเราควรเป็นเจ้าของกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมดของตัวเอง หากเราสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องให้ใครมาเคี่ยวเข็ญว่าต้องเรียนอะไร และเพราะอะไร แต่เป็นการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายอย่างชัดเจน และสามารถบริหารจัดการความรู้นั้นได้ด้วยตัวเอง เท่ากับว่าเราสามารถเข้าถึงความเป็น “ผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง” (Self - Directed Learner)

OKMD กับการจัดการความรู้

การจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) เป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาของความรู้ และกระบวนการในการจัดการความรู้ที่มีอยู่ให้สามารถนำความรู้นั้นไปต่อยอด และใช้ประโยชน์จากความรู้นั้นได้ โดยองค์ความรู้นั้นมีหลากหลายรูปแบบ ทั้งองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในระบบ การเรียนรู้นอกระบบ และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างอาชีพใหม่ในแขนงต่างๆ ทั้งในส่วนที่เป็นความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวบุคคล ความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้สั่งสมเป็นประสบการณ์และทักษะเฉพาะตน และองค์ความรู้ที่ถูกบันทึกไว้ในหนังสือและตำราเรียนต่างๆ โดยมีกระบวนการการจัดการความรู้ 3 ขั้นตอน

1 การสร้างความรู้ (Knowledge Creation)

จัดหมวดหมู่ เชื่อมโยงส่วนที่เกี่ยวข้องกัน เพื่อให้สามารถนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ได้ง่าย ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. **การบ่งชี้ความรู้** หรือการกำหนดขอบเขตเนื้อหาองค์ความรู้ที่ต้องการ โดยการพิจารณาว่าเป้าหมายของเราคืออะไร มีองค์ความรู้อะไรบ้างที่เกี่ยวข้อง และองค์ความรู้นั้นอยู่ที่ไหนอยู่กับใคร
2. **การแสวงหาและรวบรวมความรู้** ที่ต้องการจากแหล่งความรู้ต่างๆ
3. **การนำความรู้ที่ได้มาจัดระเบียบ** โดยการรวบรวม คัดเลือก และเชื่อมโยงความรู้ที่ต้องการ
4. **การประมวลและการกลั่นกรองความรู้** โดยการตรวจสอบ คัดกรอง และเพิ่มเติมเนื้อหาความรู้นั้นให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
5. **การแปลงความรู้ให้อยู่ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย** และรวดเร็วเพื่อใช้ในการสื่อสาร

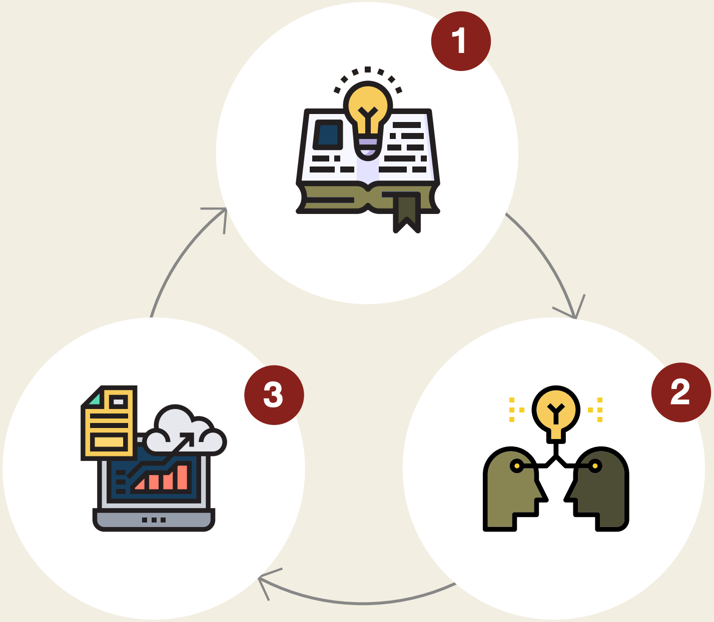

2 การถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Transfer)

นำความรู้ที่ได้มาถ่ายทอดหรือส่งต่อในรูปแบบที่หลากหลาย เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ในรูปแบบต่างๆ ที่น่าสนใจ และเข้าถึงง่าย

3 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ (Knowledge Utilization)

นำความรู้นั้นไปต่อยอดขยายผล เพื่อทำให้เกิดประสบการณ์ใหม่และการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง

กระบวนการจัดการความรู้ที่กล่าวมาข้างต้น คือแนวทางที่ OKMD ใช้เป็นหลักคิดในการจัดการกับองค์ความรู้ที่เห็นว่ามีประโยชน์และต้องการถ่ายทอดไปสู่กลุ่มคนในช่วงวัยต่างๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงข้อมูลและแหล่งอ้างอิงที่เกี่ยวข้องได้ง่ายและสะดวก ทำให้เกิดการตัดสินใจในการใช้ข้อมูลได้ดีและรวดเร็ว ทั้งยังได้รับประโยชน์จากความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ของผู้รู้ที่นำมาถ่ายทอดไว้อย่างเป็นขั้นตอน โดยบทบาทและหน้าที่หลักของ OKMD เน้นการดำเนินงานใน 4 ด้าน ได้แก่

O
Opportunity

การให้โอกาสในการเข้าถึงองค์ความรู้ ให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือด้านวิชาการ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการจัดการความรู้ การออกแบบบริการ การพัฒนาเครือข่ายและสร้างการรับรู้ การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย

K
Knowledge

การรวบรวมองค์ความรู้ สนับสนุนกระบวนการจัดการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การชี้ชัด การรวบรวม การประมวล การจัดหมวดหมู่ การพัฒนาต้นแบบความรู้ และการจัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่แก่ประชาชนและผู้ที่สนใจ

M
Management

การจัดการและถ่ายทอดองค์ความรู้ สนับสนุนกระบวนการที่ช่วยให้ประชาชนนำความรู้และทักษะความชำนาญมาบูรณาการใช้ร่วมกับความรู้ด้านการจัดการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ การอบรมสัมมนา การศึกษาดูงาน การจัดพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงความรู้ใหม่ และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการสนับสนุน

D
Development

การพัฒนาต้นแบบในการจัดทำสื่อ และกระบวนการเรียนรู้ สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรและผู้ปฏิบัติงานในแหล่งเรียนรู้ การถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา การพัฒนาสื่อและการพัฒนากิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ในบริบทของท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชน

Brain–based Learning กับการจัดการความรู้ จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

OKMD เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์ความรู้และการจัดการความรู้ เพื่อส่งต่อความรู้ที่เป็นประโยชน์ให้กับสังคม ในรูปแบบสื่อสาธารณะที่หลากหลายการเผยแพร่ความรู้จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นงานหนึ่งที่ทาง OKMD เห็นถึงความสำคัญและตระหนักถึงคุณประโยชน์มากมายที่จะช่วยยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งในสังคมเมืองและชนบท โดยการเรียนรู้ผ่านองค์ความรู้ที่มีการศึกษาค้นคว้า ทดลองปฏิบัติ และเห็นผลในเชิงประจักษ์มาแล้ว จึงเห็นควรที่จะต้องส่งต่อความรู้เหล่านี้ให้กับคนในสังคมในวงกว้างต่อไป

ในปีที่ผ่านมา OKMD ได้ทำงานร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนา ในการพัฒนารูปแบบการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้และกระบวนการเรียนรู้จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริภายใต้ชื่อ “โครงการศาสตร์พระราชา” ซึ่งเป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูล องค์ความรู้ การศึกษาวิจัย และการปฏิบัติงานที่รวบรวมได้จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริผ่านเส้นทางการเรียนรู้ “ตามรอยพระราชา” ในพื้นที่ภาคต่างๆ ของประเทศไทย เพื่อให้เด็ก เยาวชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคลากรทางการศึกษา ได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ในโครงการฯ ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบ “พิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิต” โดยมีการออกแบบเส้นทางและฐานการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย เพื่อให้สามารถเรียนรู้ มีส่วนร่วม และทดลองปฏิบัติได้จริง

โจทย์ที่น่าสนใจคือต้องทำอย่างไรจึงจะทำให้การเรียนรู้ศาสตร์พระราชาเป็นเรื่องที่สนุก เข้าใจง่าย สร้างการจดจำ สร้างแรงบันดาลใจ และสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นรูปธรรม OKMD จึงนำกระบวนการจัดการความรู้เข้ามาผสมผสานกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain-based Learning: BBL) มาใช้ในการออกแบบและพัฒนากระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้หลักของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริแต่ละโครงการ รวมถึงการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลแหล่งเรียนรู้นั้นๆ สามารถถ่ายทอดความรู้และกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริแต่ละโครงการมีจุดร่วมอยู่ที่การมีวัตถุประสงค์ ในการพัฒนาขึ้นมาอย่างชัดเจน ดังนั้นการออกแบบการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องมีหลักในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไปในทิศทางเดียวกัน 9 ข้อ ได้แก่

1

สร้างความเชื่อให้เกิดขึ้นกับเจ้าหน้าที่ของแหล่งเรียนรู้นั้นๆ ว่าความรู้ที่มีอยู่เป็นความรู้ที่ดี เชื่อถือได้ มีความเหมาะสม และสามารถนำไปต่อยอดได้

2

ยึดหลักการในการสื่อสารเดียวกัน คือ ปรัชญา + ความรู้ + คุณธรรม

- **ปรัชญา** คือ วิธีคิดและหลักการทรงงาน
- **ความรู้** คือ ศาสตร์และความรู้ที่เกี่ยวข้องของโครงการ
- **คุณธรรม** คือ ความเพียร ความสามัคคี ความซื่อสัตย์สุจริต ความพอเพียง

3

มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการเผยแพร่ความรู้หลักตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ได้มาจากการศึกษาทดลอง และลงมือปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

4

มีการคิดวิเคราะห์ จัดลำดับความสำคัญ และคัดเลือกองค์ความรู้ที่จำเป็นในการนำไปใช้และต่อยอดให้เกิดประโยชน์

5

ทำให้ผู้ที่เข้ามาศึกษาได้รับความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ตามบริบทของตน ภายใต้แนวคิด "สนุกรู้ สนุกคิด สนุกทำ"

6

สร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมทักษะ ด้านการคิด การสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์และการลงมือทำ

7

สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ดี เน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น

8

ใช้สื่อการเรียนการสอนมาช่วยถ่ายทอดองค์ความรู้ เพื่อให้การเรียนรู้นั้นสนุก น่าสนใจ และเข้าใจง่ายขึ้น

9

สร้างเครือข่ายความรู้เพื่อช่วยเผยแพร่ความรู้ในวงกว้าง

OKMD ได้นำหลักการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ข้างต้นไปออกแบบแนวทางการพัฒนาบุคลากรและเจ้าหน้าที่ในแหล่งเรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 6 ข้อ โดยเริ่มต้นจาก...

1

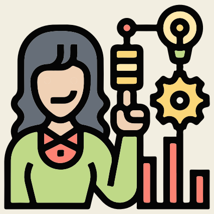

วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล สาระเนื้อหาความรู้ ใจความหรือประเด็นหลักของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ต้องการสื่อสาร โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์การก่อตั้งโครงการนั้นเป็นหลัก

2

ปรับกระบวนการเรียนรู้ตามหลักการที่กำหนดร่วมกัน

3

สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความเข้าใจในธรรมชาติการเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้ของคนในแต่ละช่วงวัย เช่น เด็กเรียนรู้จากการลงมือทำและเรียนรู้เป็นกลุ่ม ผู้ใหญ่ใช้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน

4

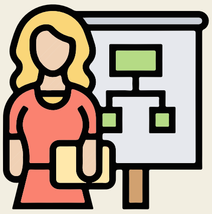

รวบรวมและแสวงหาเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ หน่วยราชการ และองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการนำเสนอข้อมูลและองค์ความรู้

5

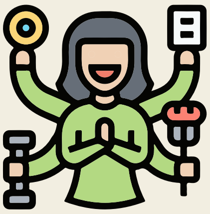

ใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาความรู้ โดยเฉพาะการจัดหาสื่อของจริงภายในโครงการฯ ที่สามารถใช้ประสาทสัมผัสในการเรียนรู้ จะช่วยเพิ่มความสนุกและน่าสนใจยิ่งขึ้น

6

บริหารจัดการทั้งในส่วนของความรู้ คน และพื้นที่

โดย OKMD ได้ดำเนินงานร่วมกับหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีเจ้าหน้าที่ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการทั้งสิ้น 81 โครงการ ซึ่งนอกจากจะช่วยพัฒนาให้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพที่นำไปสู่การสร้างรายได้แล้วยังเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้คนรุ่นใหม่อยากดำเนินชีวิตและธุรกิจตามศาสตร์แห่งพระราชา

สิ่งที่ OKMD คาดหวังให้เกิดขึ้นคือการที่แหล่งเรียนรู้ ภายในโครงการอันเนื่องพระราชดำริได้มีการพัฒนากระบวนการถ่ายทอดความรู้ โดยผสมผสานหลักการจัดการความรู้ และการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมองมาช่วยในการออกแบบกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้ผู้ที่เข้ามาศึกษาเรียนรู้ได้รับองค์ความรู้ที่ผ่านการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และพิสูจน์แล้วว่าสามารถแก้ปัญหาช่วยเหลือ และสนับสนุนในการดำรงชีพ การประกอบอาชีพและการพัฒนาตนเองให้อยู่บนพื้นฐานของความพอดี พอเพียง พอกินพอใช้

นอกจากนี้ OKMD ยังเล็งเห็นว่าการได้เรียนรู้ถึงหลักคิดและหลักปรัชญาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่างๆ จะเป็นภูมิคุ้มกันที่ช่วยเตรียมประชาชนให้พร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันท่วงที ภารกิจในด้านการสืบสาน ต่อยอด องค์ความรู้ จากโครงการอันเนื่องพระราชดำริจึงเป็นงานสำคัญที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในประเทศอย่างยั่งยืน

5 แหล่งเรียนรู้ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ทั่วประเทศมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระบรมวงศานุวงศ์ กว่าสี่พันโครงการที่ได้ดำเนินงานไปแล้ว และ 5 โครงการต่อไปนี้เป็นเพียงตัวอย่างส่วนหนึ่งจากโครงการทั้งหมด ซึ่งล้วนแต่มีความน่าสนใจ มีคุณค่าในตัวเอง และช่วยแก้ปัญหา พัฒนาด้านอาชีพ สร้างรายได้เพื่อความอยู่ดีมีสุขของคนไทยทุกคน

1

โครงการฟาร์มโคนม ไทย – เดนมาร์ค

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงสังเกตว่าคนไทยไม่รู้จักโคนมและดื่มนมในปริมาณน้อยมาก จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งฟาร์มโคนมไทย - เดนมาร์ค บนถนนมิตรภาพ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ภายใต้การสนับสนุนด้านวิชาการและเงินทุนจากประเทศเดนมาร์ค เพื่อให้คนไทยได้ดื่มนมวัว และส่งเสริมการเลี้ยงโคนมให้เป็นอาชีพแก่เกษตรกรไทย ปัจจุบันฟาร์มโคนม ไทย - เดนมาร์ค เปิดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมถึงเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องโคนม กระบวนการผลิตนมวัว การฝึกอบรมการเลี้ยงโคนม และมีบริการบ้านพักรับรองสำหรับนักท่องเที่ยวและผู้ที่สนใจมาดูงานเป็นหมู่คณะ

ที่มา: www.dpo.go.th
: www.facebook.com/Farmkonom/

2

โครงการหลวงดอยคำ

ก่อตั้งขึ้นจากแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการแก้ไขปัญหาความทุกข์ยากของราษฎรบนพื้นที่สูงทางภาคเหนือของไทย โดยทรงก่อตั้งเป็นโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป ดำเนินการรับซื้อ พัฒนาและแปรรูปผลผลิต ต่อมาได้จัดตั้ง “บริษัทดอยคำผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด” เพื่อเป็นต้นแบบองค์กรภาคธุรกิจที่ดำเนินกิจการตามศาสตร์แห่งพระราชา ควบคู่ไปกับการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ปัจจุบันดอยคำผลิตสินค้ามากกว่า 220 รายการ และมีร้านสาขามากกว่า 36 แห่งทั่วประเทศ โดยมีสินค้าเด่น ได้แก่ น้ำมะเขือเทศ น้ำเสาวรส และสตรอว์เบอร์รีอบแห้ง

ที่มา: www.doikham.co.th

3

โครงการพระราชดำริปางตอง 2 (ปางอุ๋ง)

โครงการในพระราชดำริเพื่อสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดน โดยการพัฒนาความเป็นอยู่ของชาวเขา และฟื้นฟูสภาพป่าบริเวณรอบพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยปางตองและฝายปางอุ๋ง ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่เสียหายจากการบุกรุกตัดไม้ทำลายป่าให้กลับมาสมบูรณ์ปัจจุบันเป็นอุทยานแห่งชาติ ถ้ำปลา - น้ำตกผาเสื่อ มีลักษณะพื้นที่เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่บนยอดเขาสูง ริมอ่างเก็บน้ำปลูกต้นสนเรียงราย มีทัศนียภาพที่สวยงาม อากาศหนาวเย็น ในตอนเช้าจะได้เห็นไอหมอกลอยเหนือทะเลสาบ ทำให้ปางอุ๋งกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่มา: http://royal-project.maehongson.go.th

4

โครงการชั่งหัวมัน ตามพระราชดำริ

โครงการตัวอย่างด้านการเกษตรตามพระราชดำริ โดยมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชาวบ้านในพื้นที่ร่วมกันดูแลรักษา และแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง ภายในโครงการมีทั้งแปลงพืชเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรี และพื้นที่ใกล้เคียงซึ่งปลูกแบบไร้สารเคมี สวนไม้ผล แปลงปลูกข้าว สวนยางพารา พื้นที่สาธิตการทำฟาร์มโคนม โรงเลี้ยงไก่ไข่ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นม หน่วยทดลองพลังงานทดแทน เช่น ทุ่งกันหันลม ไบโอดีเซล ฯลฯ รวมถึงสวนเกษตรที่จัดอย่างสวยงามสำหรับต้อนรับผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงาน มีรถรางนำชมทั่วไร่ พร้อมวิทยากรบรรยายในแต่ละจุด นอกจากนี้ยังมีบริการจักรยานปั่นเที่ยวชมรอบโครงการ

ที่มา: www.tsdf.nida.ac.th/th/royally-initiated-projects/10756-โครงการชั่งหัวมัน-ตามพระราชดำริ-พศ-2552/
: https://thai.tourismthailand.org/Attraction/โครงการชั่งหัวมันตามพระราชดำริ

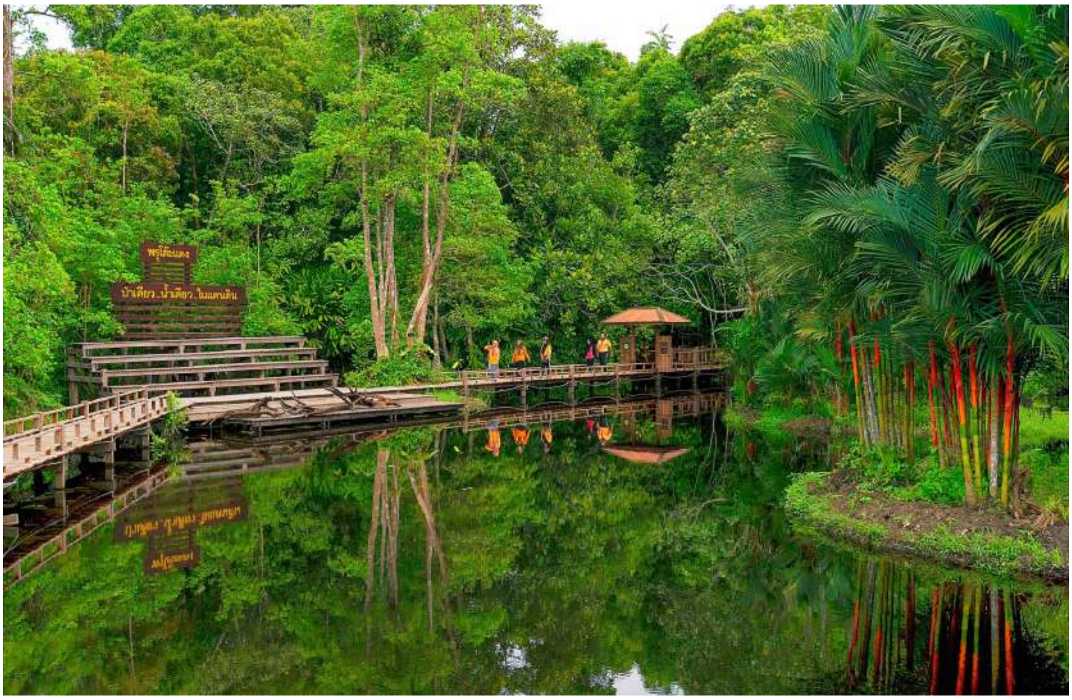

ที่มา: www.rdpb.go.th/rdpb/visit2/100project/100project_89_1.html
: https://thai.tourismthailand.org/Attraction/ศูนย์วิจัยและศึกษาธรรมชาติป่าพรุสิรินธร-ป่าพรุโต๊ะแดง
: https://fishingthai.com/story-chaca-bankanensis/

5

ศูนย์วิจัยและศึกษาธรรมชาติป่าพรุสิรินธร (ป่าพรุโต๊ะแดง)

ป่าพรุโต๊ะแดง เป็นป่าพรุผืนสุดท้ายของภาคใต้ที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์และมีพื้นที่มากที่สุดในประเทศไทย ลักษณะเด่นคือมีความหลากหลายของพันธุ์พืชและสัตว์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสนพระทัยและทรงงานวิจัยเกี่ยวกับป่าพรุนี้ด้วยพระองค์เอง ทำให้ชาวนราธิวาสเรียกป่าพรุแห่งนี้ว่า “ป่าพรุสิรินธร” ภายในศูนย์วิจัยฯ จัดทำเป็นลานระเบียง มีสระบัวสวยงาม ด้านหลังมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติเป็นสะพานไม้ทอดยาวกลางป่าพรุ ระหว่างทางมีฐานให้ความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ไม้และสัตว์น้ำต่างๆ ที่น่าสนใจคือ “ปลากะแมะ” ซึ่งเป็นปลาชนิดใหม่ที่ค้นพบที่ป่าพรุแห่งนี้เป็นครั้งแรก

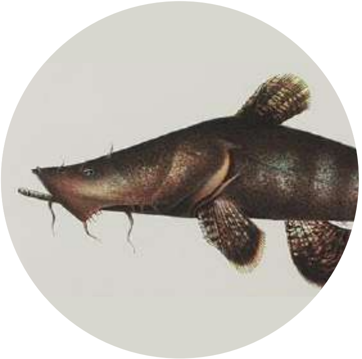

SCAN QR CODE
เพื่อรับฟัง Audio Text

เคล็ดลับงานสร้างสรรค์ที่โลกตะลึง

คอมพิวเตอร์กราฟิกดีไซเนอร์ชาวไทยเก่งๆ มีอยู่มากมาย แต่น้อยคนที่จะได้ไปยืนอยู่บนเวทีระดับโลก ดังเช่น คุณสุรชัย พุฒิกุลางกูร นักสร้างสรรค์โฆษณาภาพนิ่ง (Illustrator) อันดับหนึ่งของโลก 4 ปีซ้อน จากการจัดอันดับของนิตยสาร ARCHIVE และกวาดรางวัลกรังด์ปรีซ์บนเวทีใหญ่ๆ ของโลกมาแล้วมากมาย อยากรู้ว่าทักษะการสื่อสารและการตลาดที่จะพาเราไปตลาดโลกมีอะไรบ้าง ติดตามได้จากคลิปวิดีโอไฮไลต์จากงานมหกรรมความรู้ ครั้งที่ 5 : "มันส์สมอง | พื้นที่แห่งความรู้ในศตวรรษที่ 21" (OKMD Knowledge Festival 2016) ตอน เคล็ดลับงานสร้างสรรค์ที่โลกตะลึง

"หนึ่งในความฝันของคนวาดรูปคือการไปดูงานศิลปะของศิลปินระดับโลก ผมได้มีโอกาสไปดูงานศิลปินระดับโลกที่ญี่ปุ่น ได้เห็นงานของ Van Gogh และ Pablo Picasso ผมรู้สึกว่ามันไม่เหมือนกับที่เคยเรียนมันไม่เหมือนกับที่เคยเห็น จึงเริ่มวิเคราะห์ว่ามันคืออะไร สุดท้ายก็ค้นพบว่าผมเรียนรู้ศิลปะระดับโลกจากหนังสือ ผมรู้สึกว่า ผมเหมือนสิงโตในสวนสัตว์ที่กินกระต่ายเลี้ยงไม่ใช่กระต่ายป่า ผมเลยยังไม่เข้าใจอะไรบางอย่าง หลังจากเหตุการณ์นี้ผมเริ่มเห็นชุดความคิดที่ชัดเจนขึ้นชุดความคิดนั้นประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ความเชื่อ + ความรู้ เราเติบโตขึ้นมาพร้อมกับการทับซ้อนที่สั่งสมตั้งแต่วัยเด็กประกอบกันเป็นชุดความคิดซึ่งมีลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล เมื่อมองย้อนกลับไปเราถูกปลูกฝังให้เรียนให้สูงและเรียนให้เก่ง ไม่ถูกปลูกฝังให้ค้นหาความถนัดของตัวเอง ผมจึงต้องเรียนให้ถูกต้องกับความถนัดของตัวเอง"

สุรชัย พุฒิกุลางกูร

ที่มา: www.youtube.com/watch?v=NVv8pGGqzY8&feature=youtu.be

SCAN QR CODE เพื่อดูคลิป!

WHAT'S GOING ON

ไบเทค บางนา, กรุงเทพมหานคร

4
Apr
2021

โครงการประกวดนวัตกรรม การจัดการขยะให้เป็นศูนย์ (Zero Waste Innovation Contest)

โครงการประกวดที่เปิดโอกาสให้นักเรียนนักศึกษาชุมชนหมู่บ้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนที่สนใจ ได้นำเสนอผลงานนวัตกรรมด้านการจัดการขยะ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างจิตสำนึกสาธารณะด้านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และได้รับการต่อยอดในภาคธุรกิจ นำไปสู่การปรับใช้ในวงกว้างเพื่อแก้ปัญหาขยะในประเทศ

ที่มา: https://thailandfriendlydesignexpo.com/th

นิวยอร์ก, สหรัฐอเมริกา

7-8
Oct
2021

ICSESA 2021: International Conference on Sufficiency Economy and Sustainable Applications

การประชุมนานาชาติและเวทีนำเสนอผลงานของนักวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์ โดยผู้เข้าร่วมจะได้แบ่งปันประสบการณ์และผลการวิจัยร่วมฟังการอภิปราย รวมถึงแลกเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้อย่างยั่งยืน

ที่มา: https://waset.org/sufficiency-economy-and-sustainable-applications-conference-in-october-2023-in-new-york

โรม, อิตาลี

18-19
Oct
2021

ICASE 2021: International Conference on Advances in Sufficiency Economy

การประชุมนานาชาติที่เปิดโอกาสให้นักวิชาการจากประเทศต่างๆ เข้ามาแลกเปลี่ยนและแบ่งปันประสบการณ์และผลงานวิจัยด้านเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงเป็นเวทีสหวิทยาการเพื่อนำเสนอและอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับนวัตกรรม แนวโน้ม ข้อกังวล ตลอดจนความท้าทายและแนวทางแก้ไขเพื่อสร้างความก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา: https://waset.org/advances-in-sufficiency-economy-conference-in-october-2023-in-rome

okmd

OKMD FAMILY

รวมสาระและความบันเทิง สำหรับครอบครัว สนุกได้ทุกไลฟ์สไตล์

ออกอากาศทุกวันจันทร์ พุธ ศุกร์

จันทร์ มีสาระ

พูดคุยในหัวข้อที่เป็นประโยชน์
สำหรับทุกวัย

พุธ ช่างพูด

ครบรสทุกเรื่อง
คุยเฟื่องเรื่องดีมีสาระ

ศุกร์ หรรษา

วาไรตี้ดีๆ แนะนำกิจกรรมอุดมสุข
ในวันหยุดสุดสัปดาห์

SCAN

เร็วๆ นี้ที่

WWW.FACEBOOK.COM/OKMDINSPIRE